

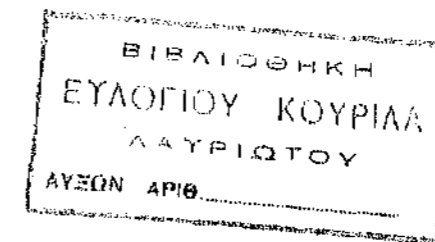
ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1886

[ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡ. 5 - ΔΕΔΕΜΜΕΝΟΝ ΔΡ. 8



ΑΘΗΝΗΣ
Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της Έστιας: Ένδρ της οδού Σταδίου, αριθ. 32.

1886

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ΄

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἡ. Ἑλλάδι, φρ. 12, ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦσι ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστης ἑτους καὶ εἶνε ἑτήσιαι. — Γραφεῖον διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 22. 28 Δεκεμβρίου 1886

Ἡ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Διήγημα

Ὁ ἄνεμος ἐγόγγυζεν ἐπὶ τῶν στεγῶν, ὥστε ἐξέχεε τοὺς ὄλοφυρμούς, οὓς συνήνησε καὶ συναπεκόμισε κατὰ τὴν θυελλώδη διὰ χωρίων καὶ πόλεων διάβαιον αὐτοῦ.

Τὸ ψῦχος ἦτο δριμύ· ἀλλ' ἠδεῖα θερμότης ἐπεκράτει ἐν τῷ ἐστιατορίῳ ἀθηναϊκῆς τινοῦ οἰκίας, οὗ αἱ τῶν παραθύρων ὕαλοι εἶχον ἐφιδρώσῃ ἔσωθεν καὶ θαμβωθῆ.

Ἐπὶ ἔδρας, παρὰ τὴν ἐν τῷ μέσῳ στρογγύλην τράπεζαν, πρὸ τῆς μαρμαρίνης ἐστίας, ἐκάθητο ναυηλῶς νεανίς τις. Διὰ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ λιχανοῦ θωπεύουσα τὸ κάτω χεῖλός της, ὥστε ἀπεφύλλιζε τριαντάφυλλον, ἐν βαθείᾳ σκέψει, παρετήρει τὰς πορτοκαλόχρους τῆς πυρᾶς φλόγας.

Αἴφνης ἀποφασιστικῶς ἐγερεῖσα:

— Θὰ τοῦ γράψω! ἐπιθύρισε.

Καὶ ἐξεληθούσα ἐπέστρεψε μετ' ὀλίγον φέρουσα μελανοδοχεῖον καὶ χάρτην καὶ γραφίδα.

Πόσον ὠραία ἦτο κεκλιμένη οὕτω ἐπὶ τοῦ χάρτου, ἐν ᾧ ἡ ταχεῖα καὶ εὐώδης ἀναπνοή της συνώδευε μόνη, ἐν τῇ σιγῇ τοῦ δωματίου, τὸν ἐπὶ τοῦ χάρτου τριγμὸν τῆς γραφίδος καὶ τὸν σπινθηρισμὸν τῶν ἐν τῇ ἐστίᾳ δαυλῶν! Ἐφερον ἀπλῆν ἐκ μερινοῦ ἐσθῆτα μετὰ περιστηθίου ἐκ λευκῆς φλανέλας, ὑφ' ἧς διεγράφετο τὸ εὐμελές καὶ παρθενικὸν αὐτῆς στήθος. Ἡ μέλαινα καὶ χλιδῶσα κόμη της κατέπιπτεν εἰς δύο βαρεῖας πλεξίδας, ἀνυποτάκτους, ἃς ἀνετίνασεν ὀπίσω διὰ χαριέσσης τῆς κεφαλῆς κινήσεως. Ἔβλεπε ἀπὸ τῆς ἀνωθεν ἰσοπέδου καὶ ἀμελῶς φέρον εἰς τὸν νοῦν τὴν εὐφυῖαν, ὡς ὠραῖον δοχεῖον τὸ ἄρωμα. Οἱ μεγάλοι καὶ βαθεῖως καστανοὶ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς εἶχον ἀπλανεῖς πως τὸ βλέμμα διότι ἦσαν μύωπες, ἀλλ' εἶχον τὴν μυωπίαν ἐκείνην ἡμέραν μετὰ τῆς χάριτος ἡμικλείει τοὺς ὀφθαλμούς, ὥστε καθίσταται ἀληθὲς θέλητρον. Ἦτο ὠραία οὐ μόνον τὴν κεφαλὴν, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα, καὶ εἶχε τὸ σπάνιον χάρισμα νὰ εἶνε περικαλλὲς καὶ ὀρθία καὶ καθημένη.

Ἡ νεανίς ἔγραφε πυρετωδῶς, βαθεῖως συγκεκνημένη· χαράξασα ἐν σπουδῇ τὰς τελευταίας λέξεις ἔλαβεν ἐπιστολικὸν χάρτην καὶ ἀντέγραψε

τὴν ἐπιστολήν. Εἶτα δὲ διὰ τρεμούσης χειρὸς ἔγραψεν ἐπὶ φακέλλου:

Κύριον Ἐκτορα Φιλανθρωπινὸν
μουσικόν

Ἐρταῖθα

Μεθ' ἧς ἀνέγνω τελευταῖον τὴν ἐπιστολήν· τόσοσόν δὲ πλησίον τῶν μυωπαζόντων ὀφθαλμῶν ἐκράτει τὸν χάρτην ὥστε τὰ χεῖλη της ἐπέψαυον αὐτόν, ὥστε ἠσπάζοντο τὰς περιπαθεῖς λέξεις.

Αἴφνης ἠκούσθησαν βήματα, πρὶν δὲ προφθάσει νὰ κινήσῃ ἢ κινήσῃ καὶ τὴν ἐπιστολήν, ἐπέστηθεν εἰς τὸ δωμάτιον διὰ τῆς ἀνοικτῆς ἀφειθείσης θύρας ὁ θεῖος της Πανάρτος, ὅστις μετὰ τὸν οἰκεῖον χαιρετισμὸν, ἰδὼν αὐτὴν ἀμηχανοῦσαν καὶ τεταραγμένην ἔρριψε τὸ βλέμμα του ἐπὶ τοῦ αἵτιοῦ τῆς ἀμηχανίας, πλησιάζας δ' ἔλαβεν ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῆς τὴν ἐπιστολήν.

*
**

Ὁ εἰσελθὼν ἦτο ὑψηλοῦ μᾶλλον ἀναστήματος, τεφρῖζον ἤδη ἔχων τὸ γένειον καὶ τὴν κόμην κεκαρμένην, σπινθηροβολοῦντας δὲ καὶ ἀνησυχούς τοὺς ὀφθαλμούς. Ἦτο τμηματάρχης ἐν τινὶ ὑπουργείῳ ἀπὸ ἐτών. Ἐν τῷ πελάγει, τὰ κύματα πλήττουσιν ἀφρίζοντα τὸ σκάφος, ἀλλ' ἂν τι ἐξ αὐτῶν εἰσολισθήσῃ εἰς τὸ πλοῖον καὶ κατέλθῃ εἰς τὸν ἄντρον σήπεται ἐκεῖ θοδὸν καὶ δυσῶδες, τὸ ἀεικίνητον τέως καὶ ἐλεύθερον πόντιον κύμα, τὸ ἀντανακλῶν τὸν οὐρανόν. Γαιούτος ἄντρος εἶνε ἡ δημοσία ὑπηρεσία, ἐν ᾧ ἐλίμνασαν καὶ λιμνάζουσι τόσοι χαρακτῆρες καὶ πνεύματα. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος, πλήρης πυρὸς καὶ ἐνθουσιασμοῦ πρὸ εἰκοσιπενταετίας, ἐδημοσίευσεν ἔργα, προωποῦντα ἕνα τῶν ἀρίστων ποιητῶν τῆς νέας Ἑλλάδος. Ἀλλ' εἶχε μητέρα καὶ ἀδελφὴν καὶ ἡ περὶ τοῦ ἐπιούσιου μέριμνα κατέπιπτε τὴν ποίησιν ἦτο εἰς ἕκ τῶν ἠττημένων τῆς τύχης, περὶ τῶν ὁποίων μέγας τις κριτικὸς εἶπεν: ὁ ποιητῆς ἀποθνήσκει νέος καὶ ἐπιζῆ ὁ ἄνθρωπος. Ἀλλ' ἡ ὑπηρεσία δὲν εἶχεν εἰσδύση μέχρι τῆς καρδίας του ὑπὸ τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ ὑπαλλήλου ἐπέζη ὁ λάτρης τοῦ καλοῦ, οὐχὶ μὲν ὅπως τὸ ἐκφράζει, ἀλλ' ὅπως τὸ αἰσθάνηται καὶ τὸ ἀπολαμβάνῃ.

"Αγαμος μείνας, συνεκέντρωσεν ἄλλην τὴν ἀγάπην του ἐπὶ τῆς ἀνεψιάς αὐτοῦ ἠσθάνετο δὲ μέγα ὑπὲρ αὐτῆς ἐνδιαφέρειν διότι ἦτο ὁ μόνος προστάτης τῆς. Ἡ μήτηρ τῆς νεανίδος εἶχεν ἀποθάνῃ πρὸ πολλοῦ ὁ δὲ πατήρ αὐτῆς ὅστις ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἶχεν ἐμπορευθῆ ἔν τῳ ἐξωτερικῳ, ἀπολέσας ἐν ὀλίγαις ὥραις, κατὰ τινὰ οἰκονομικὴν κρίσιν, τὴν ἐξ ἐμπορικῶν ἀτυχημάτων ὑπολειφθεῖσαν περιουσίαν του, προσεβλήθη ὑπὸ ἡμιπληγίας διανοητικῆς τε καὶ σωματικῆς ἀλλ' ἡ συμφορὰ μόνην τὴν δραστηριότητα αὐτοῦ δὲν ἠδυνήθη νὰ καταβάλλῃ. Οἱ ἐκπαιτωτοί βασιλεῖς, ἐν τῇ ἐξορίᾳ, ἐπὶ ξένου ἐδάφους παρερριμμένοι, διατηροῦσι τὴν αὐλικὴν των ἐθιμοταξίαν, δέχονται εἰς ἀκροάσεις, συνεχίζουσιν ἐν αὐταπάτῃ τὸ παρελθὸν αὐτῶν μεγαλεῖον. Ὁμοίως ὁ δυστυχὴς οὗτος ἐκπαιτωτὸς τῆς εὐπορίας, ἀκίνητον ἔχων τὸν ἕνα βραχίονα, ἀκαμπτον τὸν τράχηλον, μετέβαιναν εἰς τὴν ἀγορὰν, ἐψώνιζε, συνηλλάσσετο, ἦτο ἀπασχολημένος, ἐνόμιζεν ὅτι ἐξηκολούθει τὸ ἐμπόριόν του ἢ καὶ τὸ βλακώδες μειδιάμα τῆς εὐδαιμονίας ὅπερ ἐπήνθει ἐπὶ τῶν χειρῶν του ὅτε ἠγόραζε τὰ ὡὰ κατὰ δύο λεπτὰ ὀλιγώτερον, συνεκίει περισσότερον τοὺς γνωρίσαντας αὐτὸν παρ' ἂν τὸν ἔβλεπον κλαίοντα!..

Ὁ προστάτης θεῖος τῆς νεανίδος, οὐδὲν τὸ προστατευτικὸν εἶχεν ἐν τῇ πρὸς αὐτὴν συμπεριφορᾷ εἶχε δὲσῃ τοῦναντίον πολὺ θάρρος εἰς τὴν χαϊδεμένην του ἀνεψιάν. Ἐντὸς τῆς ὥρας ἐκείνης καταλάσσει τὸ πνεῦμα ἱκανὸν τὰ πάντα νὰ ἐνοήσῃ ἐν μόνον ἐνέπνευεν ἀνησυχίαν εἰς τὸν θεῖον ἢ καρδίᾳ τῆς ἀνεψιάς του.

* *

Ὁ Πανάρετος ἀναγνούς τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ἐπιστολῆς προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμούς του ἐπὶ τῆς νεανίδος, ἥτις ἐταπεινώσε περιπόρφορος τοὺς ἰδιόκους τῆς. Ὁ δὲ εἶδεν ἔτη τινὰ τῆς ζωῆς τῆς ὅπως ἢ ἐπιστολὴ ἐκείνη μὴ εὐρεθῆ εἰς τὰς χεῖράς τοῦ θεῖου τῆς· δὲν ἦτο περίτρομος ὡς πᾶσα ἄλλη κόρη ἐν τῇ θέσει τῆς, ἀλλ' ἐφοβεῖτο διὰ τὸ αἰσθημά τῆς· τῇ ἐφαίνετο ὅτι ὁ ἔρωσ τῆς ἤδη ὡμοίαζε πρὸς δυστυχὲς πτηνὸν σπαίρον εἰς τὸ στόμα γαλῆς.

— "Ὡ, ἐφθάσαμεν εἰς τὴν τρίτην βαθμίδα τῆς ἐκφράσεως τοῦ ἔρωτος, ἀνεφώνησεν εἰρωνικῶς ὁ Πανάρετος. Μετὰ τοὺς ὀφθαλμούς, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ἀρχίζει αὐτὸς ὁ εὐλογημένος ἔρωσ, μετὰ τὸ στόμα, τὸ ὁποῖον ἀνοίγει ἑπείτα, ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν καὶ ἡ γραφίς· ἐφθάσαμεν εἰς τὸ στάδιον τῆς φιλολογίας τοῦ ἔρωτος!.. τὸ πρῶγμα λοιπὸν δὲν εἶνε παιζε γέλασα, εἶνε σοβαρὸν καὶ πρέπει νὰ λάβωμεν τὰ κατάλληλα μέτρα.

Μετ' ὀλίγον δὲ ἐξηκολούθησε :

— Ποῦ τὴν ἐξάναμεν ποῦ τὴν εὕρισκαμεν τὴν δεσποινίδα Μαρριάνθη; εἰς τῆς κυρίας Μηνῶ-

ἐκεῖ λοιπὸν τὰ ἔψησες, κυρία; ἐκεῖ λοιπὸν ἐρουτοκτυπήθηκες, περιστερούλα μου; δύο τρεῖς ἐβδομάδας τῶρα σ' ἔβλεπα ξετρελλαμένην μετὰ τὴν μουσικὴν καὶ δὲν ἐμυρρίστηκα ὁ ἀνόητος ὅτι ἦσο ξετρελλαμένη μετὰ τὸν μουσικόν!.. ἐπήγαινες ν' ἀκούσης θυφθῆσαι καὶ ἔκαμες σὺ θυφθῆσαι μετὰ τὸν κύριον Φιλανθρωπινόν!..

Καὶ ἔρριψε πάλιν τὸ βλέμμα του ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς, μετ' ὃ ἐξήγαγε τοῦ φακέλλου τὴν ἐπτυγμένην ἐπιστολήν.

— Μὴ, μὴ, θεῖε, δὲν θέλω, σοῦ τὸ ἀπαγορεύω! ἀνεφώνησεν ἡ δυστυχὴς νεανίς, μάτην προσπαθοῦσα ν' ἀρπάσῃ τὴν ἐπιστολήν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ θεῖου τῆς· ἀλλ' οὗτος, διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἀποκρούσας τὴν ἐπίθεσιν, ἀνέγνω μέχρι τέλους τὴν ἐπιστολήν.

— Εἶσαι... εἶσαι... δὲν εὕρισκω λίξιν νὰ σὲ χαρακτηρίσω ἀπ' οὐδὲν σέβασαι τὸ μυστικὸν τῶν ἐπιστολῶν!.. ἀνέκραξε δακρύουσα ἐκ πειρασμοῦ ἡ νεανίς... ἀπὸ σήμερον σὲ ἀποστρέφωμαι!

— Ἄφησε τὰς παραφορὰς, μικρὰ μου, εἶπεν ὁ Πανάρετος διὰ πρᾶξις καὶ ὁμοιωτικῆς φωνῆς ἡσύχασε· κάθησε αὐτοῦ, καὶ ἀκούσε μετὰ προσοχὴν, διότι θὰ σοῦ ὁμιλήσω πολὺ σοβαρῶς.

Ἡ νεανίς ἐκάθησε, ἐν ᾧ δὲ παρετήρει δυσπίστως αὐτὸν διὰ τῶν ὕψων τῆς ὀφθαλμῶν, ὁ Πανάρετος καθήσας πλησίον τῆς ἤρχισεν οὕτω :

— Δὲν θὰ σ' ἐπιπλήξω διότι ἔγραψες τὴν ἐπιστολήν αὐτὴν· δὲν εἶσαι μαθήτρια παρθενωγαγείου. Κόρη ἢ ὅποια ἐπὶ δέκα ἔτη ὑπῆρξε μήτηρ ἑαυτῆς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαθήσῃ τὸν ἑαυτὸν τῆς ὅπως θέλει. Ὅτι θὰ ἠγάπας, ἤμην βέβαιος διότι γνωρίζω τὸν χαρακτήρα σου ἐπομένως οὔτε μ' ἐκπλήττει τὸ πρῶγμα οὔτε με δυσσαρεστεῖ. Ἄλλως τὸ εἰξεύρεις τὰς θεωρίας μου· δὲν μ' ἀρέσουν τὰ πτηνὰ τὰ ὅποια δὲν κελαδοῦν, τὰ ἀνθη τὰ ὅποια δὲν εὐωδιάζουν καὶ αἱ καρδίαι αἱ ὅποια δὲν εἶνε καμωμένοι δι' ἀγάπην...

— Τότε λοιπὸν δόσε μου τὴν ἐπιστολήν μου, εἶπεν ἡ Μαρριάνθη... .

— Παρακαλῶ... παρακαλῶ... δὲν ἐτελείωσα ἀκόμη. Δὲν με δυσσαρεστεῖ, δὲν με λυπεῖ τὸ ὅτι ἠγάπησες ἀλλὰ τὸ ὅτι ἠγάπησες τὸν Φιλανθρωπινόν.

— Αὐτὸ μόνον μένει, ἀπήντησε μετὰ πικρίας ἡ Μαρριάνθη, νὰ τὸν ὑβρίζῃς τῶρα. Ἔως χθὲς ἦτο λαμπρὸς νέος, βιαλιστῆς ἔχων μαγικὰ δάκτυλα, μελοποιὸς ἔχων εἰς τὰς συνθέσεις του κατὰ τι πρωτότυπον, κατὰ τι ἰδιαιτέρον, κατὰ τι τὸ ἐκτάκτως παθητικόν, ἀτελὲς ἀκόμη, ἀλλὰ δυνάμενον νὰ καλλιεργηθῆ καὶ νὰ τὸν ἀναδείξῃ ἔξοχον μουσικόν.

— Ὅλα αὐτὰ εἶνε ἀληθέστατα καὶ σήμερον ὅπως ἦσαν καὶ χθὲς· καὶ αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀκόμη τοιοῦτον ἐξακολουθῶ νὰ τὸν θεωρῶ τὸν Φιλανθρωπινόν.

— ... Λοιπὸν; ...

— Ἄλλ' ἔχει ἐν μέγα ἐλάττωμα, ἐν φοβερὸν ἐλάττωμα, διὰ τὸ ὅποσον δὲν πρέπει νὰ τὸν λάβῃς σύζυγον, ἐν φρικῶδες ἐλάττωμα διὰ τὸ ὅποσον ὀφείλεις ἀμέσως νὰ παύσης νὰ τὸν ἀγαπᾷς.

— Ὡ, εἶπεν ἀγωνιώδως διὰ τρεμουσῆς φωνῆς ἡ Μαρριάνθη, ποῖον, ποῖον εἶνε αὐτὸ τὸ ἐλάττωμα; εἶπέ το, θέλω νὰ τὸ μάθω· εἶπέ το ὅ, τι καὶ ἂν εἶνε, ὅσον φοβερὸν καὶ ἂν εἶνε!

— Εἶνε καλλιτέχνης! ἀπήντησε σοβαρῶς ὁ Πανάρετος.

— Ὡ θεῖε, ἀστειεύουσαι! ἀνεφώνησεν ἡ νεανίς δακρύουσα. Πράκειται περὶ τοῦ μέλλοντός μου, περὶ τῆς εὐτυχίας μου, καὶ βαστᾷ ἡ καρδίᾳ σου ν' ἀστειεύουσαι μαζί μου!..

— Δὲν ἀστειεύουμαι, κόρη μου, εἶπεν ὁ θεῖος συγκινηθεὶς ἐκ τῆς ὀδύνης ἣν ἐξέφραζεν ἡ φωνὴ ἐκείνη. Τὸ θεωρῶ πραγματικῶς δυστύχημα ὅτι ὁ ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον ἠγάπησες εἶνε καλλιτέχνης καὶ καλλιτέχνης ὡσὸν αὐτόν... .

— Μὰ διατί ἐπὶ τέλους; εἶπεν ἐν ἀδημονίᾳ ἡ νεανίς.

— Διότι νομίζω ὅτι ἡ φύσις δὲν ἔκαμε μακρὰς τὰς ὥρας αὐτὰς βλεφαρίδας, αἱ ὅποια σταλίζουν τοὺς ὀφθαλμούς σου, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ σηκάνουν μεγάλα δάκρυα· διότι θέλω νὰ ζήσης εὐτυχῆς, Μαρριάνθη μου... .

— Μαζί του θὰ εἶμαι τόσον εὐτυχῆς!..

— Ὡ, τὸ πιστεύω! ἄλλως τε τὸ λέγεις ρητῶς ἐδῶ εἰς τὴν ἐπιστολήν σου.

Μετὰ τόνου δὲ εἰρωνικῶς ἀνέγνω :

« Ἡ καλύθη μαζί σου θὰ μοι εἶνε ἀνάκτορον. Μαζί σου, μακρὰν τοῦ ἄλλου κόσμου νὰ ζήσω· σὲ μόνον νὰ βλέπω, σὲ μόνον ν' ἀκούω. Τί εὐτυχία, "Ἐκτωρ μου! »

Ἡ Μαρριάνθη βλοσυρὰ ἐξ ἀγανακτήσεως διὰ τὴν γελοιοποίησιν ἐκείνην, διὰ τὴν ἀνόσιον βεβήλωσιν τοῦ ἔρωτός τῆς ὤρμησε ν' ἀρπάσῃ τὴν ἐπιστολήν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴς ἀπέτυχε.

— Τί εὐτυχία! ἂ, κόρη μου, κόρη μου, νὰ εἰξεύρεις ποῖα φρικῶδες τύχη σὲ ἀναμένει, ποῖα σπαρακτικὴ ἀφύπνισις εἰς τὴν πραγματικότητα, κατόπιν αὐτοῦ τὸ γλυκύτατον ὄνειρον τὸ ὁποῖον βλέπεις μετὰ ἀνοικτοὺς ὀφθαλμούς!

— Κατὰ τὴν ἰδέαν σου!

— Εἰξεύρεις τί θὰ εἶπῃ νὰ εἶσαι σύζυγος καλλιτέχνου ὡσὸν τὸν Φιλανθρωπινόν; οἰκοδόμοισιν ἐντὸς τῆς οἰκίας σου δὲν θὰ εἶσαι σὺ ἀλλ' ἡ μουσική, σὺ θὰ εἶσαι ἀπλῶς ὑπηρετρία τῆς ἡ αὐθαίρετος καὶ ἰδιότροπος αὐτὴ κυρία θὰ διατάσῃ καὶ σὺ θὰ ὑπακούης. Ζωὴ θὰ εἶνε ἡ ἰδική σου; σύζυγος θὰ εἶνε τὸ νευροπαθὲς ἐκείνο ὄν, τὸ ὁποῖον ἐν ᾧ θὰ ἔχη περισσοτέρας ἀπαιτήσεις ἀπὸ τὸν βίον, καὶ περισσοτέρας μεμφιμοιρίας κατ' αὐτοῦ, θὰ εἶνε ἀληθὲς παιδί ἔχων ἀνάγκην θωπειῶν καὶ περιποιήσεων; Σὺζυγικός βίος εἶνε ἐκεῖνος εἰς τὸ ὁποῖον τὸ ἴδιον αἶσθημα δὲν κινεῖ καὶ τῶν δύο

τὰς καρδίας ὡς κλειδίον ἀνοίγον δύο κλειδιονίαι; ἀλλ' αὐτὸς δὲν θὰ ἔχη χαρὰν του τὴν χαρὰν σου, λύπην του τὴν λύπην σου... .

— Ὡ, ἔγω ὅμως ἐγὼ ἰδικὴν μου τὴν ἰδικὴν του!.. Ποῖα ἄλλη θὰ εἶνε καλλιτέρα σύζυγος δι' αὐτόν ἀπὸ ἐμεῖ τὸν ἀγαπῶ τόσον!.. Ὡ εἶνε παιδί;.. θὰ γίνω μητέρα δι' αὐτόν. Ὡ ἀγαπᾷ μέχρι τρέλλας τὴν μουσικὴν; καὶ ἐγὼ τὴν ἀγαπῶ καὶ δι' αὐτὴν τὸν ἠγάπησα· ἴσα ἴσα θὰ εἶνε ὁ δεσμός ὁ ὁποῖος θὰ ἐνόη τὰς καρδίας μας· ποῖα ἄλλη τὸν ἐνοεῖ περισσότερον ἀπ' ἐμεῖ; Ποῖα ἄλλη εἶνε καταλληλοτέρα ὅταν τὸ ἐσπέρας ἐργεταί με φλογισμένον μέτωπον νὰ δροσίζῃ αὐτὸ μετὰ φίληματὰ τῆς;

— Καλὰ, καλὰ, θὰ εἶσαι εὐτυχῆς ὁ βίος σου θὰ εἶνε διαρκὲς μειδιάμα· ἡ πραγματικότης θὰ πληρώσῃ τοὺς μετρητοὺς ὄλα τὰ ὄνειρά σου· ἔστω ἀλλ' ἂν ἔχῃς τὴν ἀξίωσιν ὅτι ἀγαπᾷς πραγματικῶς τὸν Φιλανθρωπινόν, τότε πρέπει νὰ θυσιάσῃς τὸν ἔρωτά σου χάριν αὐτοῦ, διότι αὐτὸς θὰ εἶνε δυστυχῆς.

— Δυστυχῆς! ἀνέκραξε μετ' ἀγανακτήσεως μόλις συγκρατουμένης ἡ Μαρριάνθη, θὰ εἶνε δυστυχῆς μαζί μου; Ὡ, δὲν εἰξεύρεις τί λέγεις!..

— Εἶσαι πτωχή! εἶπεν ζηρῶς ὁ Πανάρετος. Καὶ δὲν εἶμαι οὐτ' ἐγὼ πλούσιος.

— Καὶ τί σχέσιν ἔχει αὐτὸ μετὰ τὸν ἔρωτά μας;

— Καὶ αὐτὸς ἐπίσης εἶνε πτωχός! ἐξηκολούθησεν ὁ θεῖος.

— Καί... ;

— Καὶ ὁ βίος σας θὰ εἶνε βάσανος.

Ἡ νεανίς τὸν παρετήρησεν ἐκπληκτικῶς μὴ ἐνοούσα τί ἔλεγε.

— Ὁ καλλιτέχνης πρέπει νὰ εἶνε πλούσιος, πρὸ πάντων εἰς τὸν τόπον τοῦτον ὅπου ποτὲ δὲν δύναται νὰ γίνῃ διὰ τῆς τέχνης. Πρέπει νὰ εἶνε εὐπορος καὶ διὰ νὰ εἰμπορῇ ν' ἀπολαμβάνῃ ὄλας τὰς αἰσθητικὰς ἐκείνας ἀπολαύσεις, αἱ ὅποια τῷ εἶνε ἀπαραίτητοι διὰ νὰ μορφωθῇ ἡ καλλιτεχνικὴ του ἰδιοφυΐα. Πολλάκις αἰσθανόμεθα τὴν ἀνάγκην καθαροῦ ἀέρος καὶ ἐξερχόμεθα εἰς περιπάτων ὅπως ἀναπνεύσωμεν· καὶ ὁ καλλιτέχνης ἔχει ἀνάγκην αὐτοῦ τοῦ ἀέρος καὶ πρέπει νὰ ὑπάγῃ νὰ τὸν ἀναπνεύσῃ ὅπου εὕρισκεται. Ὁ Φιλανθρωπινὸς διὰ νὰ παραγάγῃ τι ἄξιον ἑαυτοῦ, πρέπει νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ μεγαλειότερα θέατρα τῆς Εὐρώπης, νὰ φρικιάσῃ ἀπὸ μουσικὰς συγκινήσεις, καὶ ἐν ᾧ θ' ἀκούῃ ἕνας μελωδικὰς ν' ἀφυπνισθῇ ἐν αὐτῷ ἡ μελωδικὴ φωνὴ ἢ ὅποια θὰ μέλψῃ τὸ ἀριστοῦργμα τῆς. Ὅπως ὁ Κορρέγιος ἐνώπιον εἰκόνας τινὸς τοῦ Ραφαῆλ ἀνέκραξε: Anch'io son pittore! (καὶ ἐγὼ εἶμαι ζωγράφος!) πολλοὶ καλλιτέχνη ἐνοοῦσι τὴν ἄξιαν των, ἐμπνέονται καὶ αἰσθηλατοῦνται ἐκ τῶν καλλιτεχνημάτων, ἄτινα βλέπουσιν ἢ ἀκού-

οισιν. Ἄλλ' ὁ Φιλανθρωπινός, ἔχων μετ' ὀλίγον καὶ τὴν κυρίαν Φιλανθρωπίνου εἰς τὸν βραχίονά του, καὶ κανὲν Φιλανθρωπινόπουλον εἰς τὰς χεῖρας τῆς ὑπερηφάνου, ἀνευ σταδίου, ἀνευ περιουσίας, πῶς νὰ κινηθῆ ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, πῶς ν' ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὴν ἀσφυκτικὴν αὐτὴν ἀτμόσφαιραν;

Ἐκφρασις Οὐλίφως διεχύθη ἐπὶ τῆς μορφῆς τῆς Μαρϊάνθης.

— Ἄλλ' αὐτὸ δὲν εἶνε τίποτε ἀκόμη. Μετ' ὀλίγον τὰ παιδιὰ θὰ γίνουν δύο, τρία ἢ καὶ περισσότερα· μαζί μὲ αὐτὰ θὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν οἰκίαν μαγευτικὰ ψελλίσματα, ἀγγελικὰ μειδιάματα, ἀλλὰ καὶ κλαυθμηρισμοὶ ταραττοντες τὰ νεῦρα, καὶ ἀσθένησαι εἰς ἀγωνίαν κρατοῦσαι τὴν ψυχὴν θὰ εἰσέλθωσι καὶ παλαιὰ φορέματα, καὶ ἐμβλασμένα περιπόδια, καὶ τρυπημένα ὑποδήματα καὶ ἡ ἐνδεια ἡ ἀποδιώκουσα τὴν ἔμπνευσιν ὡς τὸ βρακένδυτον φόβητρον τῶν ἀγρῶν τὰ εὐθύμως περυγιζόντα πτηνά. Ἐν ᾧ θὰ περιμένη τὴν Ἀρμονίαν τοῦ σύζυγός σου, θὰ κρούη τὴν θύραν ἡ Ἀνάγκη. Ἐν ᾧ ἡ κεφαλὴ σου θὰ εἶνε γεμάτη μελωδίαν, ἀφῆς θ' ἀκούη τὴν ὀργίλην φωνὴν τοῦ ἐξηγηριωμένου παντοπώλου...

— Ὡ, Θεέ μου ἐπιθύρῃσεν ἡ νεάνις.

— Τότε δὲ ἐν ἀπὸ τὰ δύο θὰ συμβῆ. Ἡ θὰ εἶνε ἄθλιος, ἀσυνείδητος, ἀνευ σπλάγγων καὶ ὁ ἀφήσῃ τὰ παιδιὰ του νὰ πεινοῦν καὶ νὰ κρύνουν καὶ τὴν γυναῖκά του νὰ κλαίη, καὶ ὁ ἀφοσιωθῆ μὲ μονομανίαν εἰς τὴν μουσικὴν του, ἡ ὁ πατὴρ θὰ φονεῖσῃ ἐν αὐτῷ τὸν καλλιτέχνην, καὶ ὁ Φιλανθρωπινός ἀπὸ τὸ βιολίον του δὲν θὰ ζητῆ πλέον θρεάμβους οὐδὲ καλλιτεχνικὰς ἀπολαύσεις, ἀλλ' ἔρτον· κινήσεις τινὲς τοῦ τόξου του θ' ἀντιπροσωπεύουν τὸν πολτὸν τὸν ὁποῖον θὰ τρώγῃ τὸ βρέφος σὰς, μερικαὶ ἄλλαι τὸ λαχανικὸν τὸ ὁποῖον θὰ τρώγῃ εἰς τὸ πτωχικὸν τραπέζι σὰς, καὶ μερικαὶ ἄλλαι τὸ πετρέλαιον, τὸ ὁποῖον θὰ φωτίζῃ τὸ πενιχρὸν οἰκημῶσας. Αὐτὰ θὰ παράγῃ τὸ βιολίον του!...

Ἡ Μαρϊάνθη σταυρώσασα τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν γονάτων συνέσφιγγε σπασμωδικῶς τοὺς δακτύλους τῆς.

— Τὸ δὲ κακὸν εἶνε, ἐξηκολούθησεν ἀμειλικτως ὁ Πανάρετος, ὅτι ὁ Φιλανθρωπινός δὲν εἶνε ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι τιθασσεύουν τὴν φαντασίαν των καὶ μεταχειρίζονται αὐτὴν κατ' ἀρέσκειαν, ὡς ὄνον ἐπὶ τοῦ ὀπουλοῦ θέτουν ἢ ἀφαιροῦν τὸ σάγμα κατὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ ἰδιοκτήτου. Ὁ Φιλανθρωπινός δὲν δύναται νὰ εἶνε ἐπαγγελματίας συγχρόνως καὶ μουσικός, χειρῶναξ τῆς τέχνης ἀπὸ πρωίας μέχρι τῆς τετάρτης μ.μ. φερ' εἰπεῖν καὶ καλλιτέχνης ἀπὸ τῶν 5-6. Ἡ θ' ἀφοσιωθῆ ψυχῇ καὶ σώματι εἰς τὴν τέχνην ἢ θὰ τὴν παραιτήσῃ. Ἡ θὰ τὴν ἀφήσῃ ἐλευθέραν νὰ φωνάζῃ ἢ θὰ πνίξῃ ὀλοσχερῶς τὰς κραυγὰς τῆς ὅπως μὴ τὰς ἀκούη. Τοῦτο τὸ δευ-

τερον θὰ κάμῃ βεβαίως ὁ Φιλανθρωπινός ἀπ' οὗ δὲν θὰ δύναται νὰ κάμῃ τὸ πρῶτον· ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν εἶνε τόσον εὐκόλον. Ἀρχαίως τις συγγραφεὺς ἀπεκάλεσε τοὺς κόρακας κινουμένους τάφος. Κινουόμενος τάφος θὰ εἶνε ὁ Φιλανθρωπινός; θὰ ἔχῃ θαμμένην τὴν Μουσικὴν ἐν τῷ στήθεϊ δὲν θὰ εἶνε νεκρά· θὰ ταραττῆ διαρκῶς τὰ σάβανάτης καὶ θὰ ἐξέρχεται τοῦ μνήματος, ὡς φοβερός βρυκόλαξ· θὰ βρασάντζη τὴν ψυχὴν του διὰ τῆς εἰρωνικῆς συγκρίσεως τῶν ὄνειροπολήσεών του πρὸς τὴν πραγματικότητα, διὰ μομφῶν καὶ καταρῶν. Ὡς γίνῃ ἴσως καλὸς οἰκογενειάρχης ὁ Ἐκτωρ σου, ἀλλὰ τὸ καθῆκον θὰ τὸν πείξῃ ὡς μυλόπετρα ἐπὶ τοῦ στήθεος του. Ὡς κοιμᾶται εἰς τὸ πλευρὸν σου καὶ ὄμως θὰ εἶνε τόσον μακρὰν σου πολλάκις! Ἐνίοτε, μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἂν τύχῃ καὶ ἐξυπνᾶς, θὰ τὸν εὐρίσκῃς ἔχοντα ὄρθανόικτους τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ὄνειροπολοῦντα εἰς τὸ σκότος. Σὺ δὲ θὰ μνησικαχῆς ἐναντίον του βλέπουσα αὐτὸν μεμψιμοῖρον, ἀπογοητευμένον. Ἡ μητρικὴ καρδιά σου θ' ἀγανακτῆ διότι θὰ προτιμᾷ τὰς μελωδίας του, τὰ τέκνα τῆς φαντασίας του, ἀπὸ τὰ τέκνα τοῦ ἐρωτὸς σὰς, καὶ δὲν θ' ἀποπαίξῃ νὰ θυσιάσῃ ὀλοσχερῶς ἐκεῖνα ὑπὲρ τούτων. Τότε θὰ ἐξαλειφθῇ ὁ θαυμασμός σου καὶ δικαίως. Τί θὰ τῷ μείνῃ ὥστε νὰ τὸν θαυμάζῃς; Ἄλλ' αὐτὸς πρὸ πάντων θὰ σὲ ἀποστραφῇ. Ὅταν εἰμεθα δυστυχεῖς, πάντοτε μεμψόμεθα ἄλλον τινὰ πλὴν ἡμῶν. Καὶ ὁ Φιλανθρωπινός αἰτίαν τῆς δυστυχίας του θὰ νομίζῃ σὲ, τὴν ὁποῖαν συνήνησεν εἰς τὸν δρόμον του. Σὺ θὰ εἶσαι δ κακὸς του δαίμων· ἀνευ τοῦ ἐρωτὸς σὰς θὰ ἦτο ἐλεύθερος. Σὺ θὰ πταίης διότι ἐν ᾧ ἀγωνίζεται καὶ πετάξῃ ὑψηλὰ πρὸς τὴν τέχνην, πρὸς τὸ ἰδανικόν, ἡ πτωχία μὲ πελωρίαν ψαλίδα κράξι θ' ἀποκόπτῃ τὰς πτέρυγας του· ἐν ᾧ αὐτὸς θὰ προσπαθῆ νὰ σώσῃ τὴν μουσικὴν του εὐφυῖαν, σὺ καὶ τὰ τέκνα σου ὡς σιδηρὰ σφαῖρα προσδεδεμένα εἰς τοὺς πόδας του θὰ τὸν καταποντίζετε... Καὶ ἴσως δὲν θὰ ἔχῃ ἄδικον. Ἐν ᾧ ὁ Σαμάρας θὰ δρέπῃ δάφνας ἐπὶ τῶν σκηνῶν τῶν εὐρωπαϊκῶν μεγαλοπόλεων, καὶ τὰ εἰκονογραφικὰ περιοδικὰ θὰ δημοσιεύουν τὴν εἰκόνα του, καὶ ἡ μουσικὴ του θὰ διαπερᾷ ὄρη καὶ ὠκεανούς, ὁ Φιλανθρωπινός, ὁ αἰσθανόμενος τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἐφάμιλλον ἐκείνου, ὅπως συμπληρώσῃ τὸν ἄρτον τῶν παιδιῶν του, θὰ καταβῆ ἴσως μέχρι τοῦ νὰ παίξῃ καὶ εἰς τὴν ὀρχήστραν ὑπαιθροῦ τινὸς θεάτρου, διασκεδάζων τὸ κοινὸν μέχρις οὗ ἀρῶν τὸ κατάβλημα τῆς σκηνῆς καὶ ἀρχίσῃ ἡ κωμῆδία τὰ *Κόκκινα Πανταλόνια*. καὶ θὰ εἶνε οἰκτρὸς ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ ζυλίνου ἐδωλλίου, καὶ θὰ ἔχῃ ἀπότριπτα τὰ ἐνδύματά του, ἀλλὰ τὸ σῶμά του περισσότερον ἀπότριπτον τῶν ἐνδύματων, καὶ τὴν ψυχὴν περισσότερον ἀπότριπτον τοῦ σώματος. Καὶ δι' ὅλα αὐτὰ θὰ πταίης σὺ!

Ἡ νεάνις προσηλωμένως ἔχουσα τοὺς μεγά-

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΘΡΗΝΟΣ

ἐπὶ τῆ ἀλώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως

Ἡ μοιραία ἀλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ ὁ ἥρωϊκὸς θάνατος τοῦ τελευταίου Κωνσταντινου ἐπλήρωσαν Οὐλίφως καὶ ὀδύνης τὰς καρδίας τῶν Ἑλλήνων. Τὸ δουλωθὲν γένος ἀνέγραψεν εἰς τὰς ἀποφράδας τὴν Τρίτην τῆς ἐβδομάδος, ἡμέραν καθ' ἣν συνέπεσεν ἡ 29 Μαΐου τοῦ 1453.

Ἐκεῖν' ἡ ἡμέρα σκοτεινὴ, ἀστραποκαυμένη τῆς Τρίτης τῆς ἀσβολερῆς, τῆς μαυρογελασμένης, τῆς θεοκαρβουνοκαυτῆς, πουμπαρδογαλασμένης

ἀναφωναῖ ὀλίγα μετὰ τὴν ἄλωσιν ἔτη ὁ ἀνώνυμος θρηνητὸς τῆς πεσοῦσης βασιλίδος. Ἡ δημῶδης παράδοσις καὶ ἡ ποίησις τοῦ λαοῦ περιέβαλον τὸν τελευταῖον μάρτυρα διὰ μυστηριώδους τινὸς αἰγλης καὶ τὴν ὠραν τῆς πτώσεως διὰ τραγικῆς τινος περιπαθείας. Ἡ τελευταία λειτουργία ἐμεινε ἀτελείωτος. Ἡ εἰκὼν τῆς Παναγίας θακροῖ καὶ μόνον τὴν παραμυθεῖ φωνὴ ἐξ οὐρανοῦ λέγουσα·

σώπασε, κυρὰ δεσποῖνα, μὴν κλαίγῃς, μὴν θακρόζῃς· πάλαι μὲ χρόνους, μὲ καιροῦς, πάλαι δικά σου εἶνε.

Τὶς δὲν ἐνθυμεῖται τὴν παράδοσιν περὶ τῆς καλογραίας, ἣτις ἀεμαγέρευε ψαράκια ἐπὶ τῆς γῆς; Παρορμημένη νὰ παύσῃ τὸ ἔργον, διότι ἀλλοσκεταὶ ἡ Πόλις, ἀπεκρίθη·

Ὅταν τὰ ψάρια πεταχθοῦν καὶ βγοῦν καὶ ζωντανέψουν, τότε καὶ ὁ Τούρκος θὰ νὰ μπῆ καὶ ἡ Πόλις θὰ τουρκέψῃ.

Ἄλλ' ἐν τούτοις

τὰ ψάρια πεταχθήκανε, τὰ ψάρια ζωντανέψαν καὶ ὁ ἀμνηρὸς εἰσέβηκεν ἀτὸς του καβαλλήρις.

Καὶ ὄμως ὁ βασιλεὺς δὲν ἀπέθανε· κοιμᾶται ὑπὸν βαθὺν καὶ μακραίωντα ἐν τῷ μυστηριώδει σπηλαίῳ ὑπὸ τὸν πύργον κατὰ τὴν Χρυσόπορταν. Τὸ σπήλαιον οὐδεὶς Τούρκος εἶδεν, οὐδὲ γνωρίζει. Τὸ γνωρίζει μόνον ἡ εἰς τὴν νεκρανάστασιν τοῦ τελευταίου Παλαιολόγου τυφλὴ πίστις τοῦ ἀλυτρώτου γένους.

Ἡ ἀλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἡ ἐπελθοῦσα δουλεία δὲν ἐθρηνήθησαν ὑπὸ μόνου τοῦ λαοῦ, ὅστις, ἀρῶμενος τὰς ἔμπνευσεις ἐκ τῆς καρδίας του, ψάλλει χωρὶς νὰ ἐννοῇ τίς δανεῖζει εἰς αὐτὸν τὰς λέξεις καὶ τίς παρασκευάζει τὸν ρυθμὸν, δι' οὗ περιενδύει τὴν ἔκφρασιν τοῦ πόνου του. Ἐκτὸς τῶν τοιούτων βραχέων θρηνητικῶν ποιημάτων, ἅτινα, μὴ καταγραφέντα ὑπὸ τῶν αὐτοσχεδίων ποιητῶν, περιεσώθησαν μέχρις ἡμῶν ἀπὸ στόματος εἰς στόμα, ἔχομεν καὶ ἄλλα μακρότερα στιχογραφήματα, ἅτινα δὲν διεφύλαξεν εἰς τοὺς ἐπιγενεστέρους ἡ ζωσὰ ἀπομνημόνευσις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλ' ὁ κάλαμος τῶν συγγραψάντων αὐτὰ. Ταῦτα ποιήματα εἶνε

λοὺς ὀφθαλμούς τῆς ἐπὶ τῆς μορφῆς τοῦ θεῖου τῆς ἡεροῦτο ἀγωνιωδῶς. Ἐφ' ὅσον δὲ ἡ περιγραφή ἐγένετο ζοφερωτέρα, ἐφ' ὅσον αἱ φοβεραὶ ἀλήθειαι, ὡς μαῦρα πτηνὰ ἐπλήρουν τὸ δωμάτιον ἐκεῖνο, τὸ πρόσωπόν τῆς ἐλάμβανε ὀδυνηρὰν ἔκφρασιν καὶ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἀδρὰ ἔρρεον δάκρυα.

— Ἐλα, Μαρϊάνθη μου, ἐξηκολούθησεν ὁ θεὸς διὰ φωνῆς ἡσύχου καὶ θεραπευτικῆς, πνίξε εἰς τὴν καρδίαν σου αὐτὸν τὸν ἔρωτα. Θαύμαξέ τον ἀπὸ μακρὰν τὸν Φιλανθρωπινόν· ἀπολάμβανε τὴν μουσικὴν του, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι, χωρὶς νὰ ὑποφέρῃς σὺ δι' αὐτὴν. Φορεῖς αὐτὸ τὸ ὕψωμα, ἐκεῖνο τὸ τρίχαπτον φροντίζεις ποῖος τὸ ἔκαμει; Ὅχι· ἀπλῶς τ' ἀπολαμβάνεις· τὸ ἴδιον κάμε καὶ διὰ τὴν μουσικὴν καὶ δι' ὅλα τὰ καλλιτεχνήματα. Εὐτυχεῖς ὅσοι φοροῦν τὰ ὑψώματα καὶ δὲν ἀναπνεύουν τὸν καπνὸν μὲ τὸν ὁποῖον κατασκευάζονται, εὐτυχεῖς καὶ ὅσοι ἀπολαμβάνουν τὰ ἔργα τῆς τέχνης χωρὶς νὰ ὑποφέρουν τὴν δυστυχίαν, ἡ ὁποία τὰ ἐνέπνευσε, χωρὶς νὰ χύνουν τὰ δάκρυα, τὰ ὁποῖα τὰ παράγουν. Ἀνησμήνησέ τον, Μαρϊάνθη μου.

— Ἀλλὰ τὸν ἀγαπᾷ...! τὸν ἀγαπᾷ! ἀνεφώνησεν αὐτὴ ἐκ βάθους καρδίας, μετὰ πάθους τονίζουσα ἐκάστην λέξιν.

— Ἰσα ἴσα διότι τὸν ἀγαπᾷς, κόρη μου, πρέπει νὰ καταπνίξῃς τὴν ἀγάπην σου... Μὴ τὸν ἴδῃς πλέον, μὴ τῷ ἡμιλίησῃς πλέον. Ἰδοῦ, πάρε τὴν ἐπιστολήν σου. Σχίσε τὴν καὶ μαζί μ' αὐτὴν σχίσε καὶ τὸν ἔρωτά σου.

* *

Ἡ δυστυχὴς Μαρϊάνθη ἔτεινε τὴν χεῖρά της καὶ ἔλαβε τὴν ἐπιστολήν. Στιγμῶς τινὰς ἔμεινε βαρῶς κλίνουσα τὴν κεφαλὴν, εἶτα δὲ δι' ἀποφάσεως γενναίας συγκεντρώσασα τὰς δυνάμεις τῆς ἔσχισε τὴν ἐπιστολήν καὶ ἔριψε τὰ τεμάχια εἰς τὴν πυρὰν.

Ἀνεφλέχθησαν ταῦτα κατὰ μικρὸν, καὶ δὲ φλόγες ὑπὸ πυρῆς γραμμῆς παρακολουθούμεναι περιέλειξαν καὶ κατεβρόχθισαν καὶ χαρτίον καὶ γράμματα.

Ἡ δυστυχὴς νεάνις, ἀκίνητος πρὸ τῆς πυρᾶς, καὶ ὡς ἀναισθητοῦσα ἐκ τῆς ὀξείας ὀδύνης, ἐθεᾶτο τὴν ὀλοκαύτωσιν, νομίζουσα ὅτι μετὰ τῆς ἐπιστολῆς ἐκκίετο εἰς τὰς φλόγας καὶ ἡ καρδία της. Μετ' ὀλίγον μέλαινα τέφρα ἐκάλυπτεν, ὡς διὰ πέπλου πένθους, τὸν ἀτυχῆ τῆς ἔρωτα.

Ὁ Πανάρετος ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν συγκεκνημένος. Ἡ δὲ νεάνις ὀλοφυρμὸν ἀφείσα κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου καὶ ἐκλαυσεν, ἐκλαυσεν!

Ἦξω, ὁ ἄνεμος ἐγόγγυζεν ἐπὶ τῶν στεγῶν, ὡσεὶ ἐξέχε τοὺς ὀλολυγμούς, οὗς συνήνησεν κατὰ τὴν διάδοσιν του... *

* * *

γνωστά μέχρι τούδε δύο, ὁ θρήνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὁ θρήνος εἰς τὴν Ἑλλάδα καταστροφῆν τοῦ Ἀντωνίου Ἐπαρχου.

Ὁ θρήνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶνε ἔργον ἀνάγνωτον, γραφὴν ὀλίγα μετὰ τὴν ἄλωσιν ἔτη. Ὁ ποιητὴς δὲν ἠθέλησε νὰ δηλώσῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ διὰ λόγον ἐν αὐτῷ οἶδεν, ὡς λέγει ἐν τῷ στιχομυθίᾳ αὐτοῦ. Τὸ ὄνομα τοῦ γράψαντος δὲν φαίνεται κἄν κεκρυμμένον ἐν συμβολικαῖς δηλώσεσιν, ὡς συνείληξεν ἐνίοτε οἱ μεσοχρόνιοι ἡμῶν ποιηταί. Μίαν μόνον εἶδησιν περὶ ἑαυτοῦ παρέχει ὁ στιχομυθός:

Ἄλλ' ὅμως νὰ γινώσκετε, ἔλαιον ἔχει μαύρον
ἐποῦραψε τὸ ποίημα ἔς δεξιὸν μικρὸν δακτύλι,
καὶ εἰς τὴν χεῖρα τὴν δεξιὴν ἄλλην ἔλαιον κάλιν,
ισόσταθμα, ἰσόμετρα ἔς τὴν μέσην τῆς παλάμης
αὐτὰ τὰ δύο σημεῖα ἔχει ἔς τὰ δύο τοῦ χεῖρα.

Ἐκ τῶν τοιούτων γνωρισμάτων δὲν δυνάμεθα βεβαίως ἡμεῖς σήμερον νάνακαλύψωμεν τὸν ποιητὴν, ἀλλ' εἶνε πιθανόν, ὅτι ἀναφέρει ταῦτα ὡς τις ἀνὴρ ἐκ τῶν γνωρίμων εἰς τοὺς συγχρόνους, οἵτινες θὰ ἠδύνατο νάναγνωρίσωσιν αὐτὸν ἐκ τῶν ταούτων σημασίων, καίπερ κρύπτοντα τὸ ὄνομά του. Ὁ Κοραῖς, ὅστις δὲν ἐγνώριζε τὸν θρήνον καθ' ὀλοκληρίαν, ἀνέκδοτον ἀκόμη ὄντα τότε, ἐξήνεγκε τὴν εἰκασίαν, ὅτι ποιητὴς αὐτοῦ εἶνε ὁ αὐτὸς ἐκεῖνος Ἐμμανουὴλ ὁ Γεωργιλλῆς, ὅστις ἔγραψεν ἐν στίχοις τὴν ἱστορικὴν ἐξήγησιν περὶ Βελίσαριου καὶ τὸ θανατικὸν τῆς Ρόδου, ἥτοι τὴν περιγραφὴν τοῦ ἐν ἔτει 1498 ἐνσκήψαντος ἐν τῇ νήσῳ λοιμοῦ. Ἄλλ' ἡ γνώμη αὕτη δὲν φαίνεται πιθανή, καθότι ὁ θρήνος εἶνε γεγραμμένος βραχὺν μόνον χρόνον μετὰ τὴν ἄλωσιν, ἥτις ἀπέχει πενήτηκοντα καὶ πέντε ὅλα ἔτη ἀπὸ τοῦ χρόνου τοῦ θανατικοῦ τῆς Ρόδου.

Ὁ στιχομυθὸς τοῦ θρήνου αἰσθάνεται ἐν τῷ βῆθει τῆς ψυχῆς τὴν συμφορὰν ἥτις ἐπῆλθεν εἰς τοὺς Ἕλληνας διὰ τῆς πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως· γράφει δὲ τοὺς στίχους αὐτοῦ συγκινημένως.

Με θρηνησὼν καὶ δάκρυα ἔβαλα τὸ μελάνι
καὶ με τάναστενόγματα ἐκράτουν τὸ κενόδι.

λέγει ὁ ἴδιος. Ὁ αὐτὸς περιγράφει μεθ' ὅποιος ὀδύνης ἔγραψε τοὺς στίχους του·

τὴν νύκταν ἐσημόνομον συγῶς ἐκ τὸ κρεββάτι,
ἀναθυμῶντα τὸ κακὸν τῆς Πόλις ἐθρηνοῦμην,
ἔτρεγον καὶ τὰ δάκρυά μου ὡς τρέγει τὸ ποτάμι,
κι' ἐμάχητό μοι λογισμὸς νὰ γράψω τὰ συμβάντα
τὰ ποῦ ἐσυνέβησαν τὴν ἄτυχον τὴν Πόλιν,
καὶ ἐγεράμην κ' ἔγραφα καὶ μετέπιπτον πάλιν
καὶ πάλιν ἐσημόνομον κ' ἐγύρευα νὰ γράψω.

Ἐπὶ τοιαύτους ὅρους εὐνόητον εἶνε, ὅτι οἱ στίχοι τοῦ ἀνωτέρου ποιητοῦ ἀπέβησαν λόγοι βλεβροὶ θρηνητικὰ γραμμένοι κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἡμολογίαν.

Ὁ θρήνος οὗτος, συνταχθεὶς, ὡς τεκμηριούμεθα ἐκ τινῶν ἐν αὐτῷ ἱστορικῶν γεγονότων, ἐντὸς τῶν πρώτων τριῶν ἔτων τῶν ἐπακολουθησάντων εἰς τὴν ἄλωσιν, ἐγράφη ἐν τῷ κοινῷ ἰδιώματι τῶν χρόνων ἐκείνων, ὅσον γνωρίζομεν αὐτὸ καὶ ἐξ ἄλλων στιχομυθιῶν. Δὲν εἶνε δὲ περιγραφὴ τῆς πολιορκίας καὶ πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὡς ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ ὁ ἀναγνώστης. Δι' ὀλίγων στίχων μόνον ἀναγράφονται τὰ κακὰ τῆς αἰχμαλωσίας, ἐν τούτοις δὲ ὁ στιχομυθὸς ἀληθῶς ἐξαίρεται εἰς ποιητικὴν εὐκυσθησίαν καὶ συγκινητικὴν ἀξίαν. Ἄλλως δὲ τὸ στιχομυθίον αὐτοῦ, στερομένον ποιητικῆς ἀξίας, εἶνε μακρὰ εἰς 1044 δεκαπεντασυλλάβους ἀνομοιοτελεύτους ἐντεταμένῃ ἐπίκλησις πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς τῆς Δύσεως πρὸς ὁμόνοιαν καὶ κοινὴν συνεργασίαν ὑπὲρ ἐκδιώξεως τῶν Μωαμεθανῶν ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ στιχομυθὸς φαίνεται γνωρίζων καλῶς τὰ τῆς χριστιανικῆς Εὐρώπης καὶ οὐχ ἦτο καλῶς μελετήσας τὰ τῆς ὑπὸ τὸν νεότευκτον ζυγὸν τοῦ Τούρκου στενοῦσης Ἀνατολῆς, ἢν, ὡς αὐτὸς ἡμολογεῖ, διέτρεξε πλῆθος καβαλλάρια. Τὸ ὄνειρον ὑπὲρ οὐ ἀγωνίζεται εἶνε ἡ ὑπὸ μίαν κεφαλὴν κοινὴ σταυροφορία τῆς Δύσεως ὑπὲρ τῆς Ἀνατολῆς. Ὡς τοιαύτην δὲ κεφαλὴν ἀναγνωρίζει καὶ κηρύττει τὸν Πάπαν. Ἡ πολιτικὴ αὕτη ἐπαίτεία τῶν ἀπηλιπισμένων δὲν εἶνε ἀήθης εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς ἡθὴ ἀπὸ τῶν χρόνων καθ' ὅσος ὁ Μανουὴλ Παλαιολόγος περιεφέρετο εἰς τὰς αὐλὰς τῆς Εὐρώπης ζητῶν τὸ ἔλεος τῶν ἰσχυρῶν τῆς ἡμέρας. Ἄλλ' ἀναντιρρητον εἶνε, ὅτι ὁ συγγραφεὺς τοῦ θρήνου τὰ πάντα υποτάσσει εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἀνακτήσεως τῆς βασιλείδος τῶν πόλεων διὰ τοῦ ποντίφικου τῆς Ρώμης, οὐ κηρύσσεται λάτρη.

Ἐνεῆκοντα ὅλα ἔτη μετὰ τὴν σύνταξιν τοῦ θρήνου ἔγραψεν Ἀντώνιος ὁ Ἐπαρχος τῷ 1544 τὸν θρήνον εἰς τὴν Ἑλλάδα καταστροφῆν. Ὡς ὁ ἀνώτερος στιχομυθός, οὕτω καὶ ὁ Κερκυραῖος λόγιος πρὸς τὰς αὐλὰς τῆς Εὐρώπης ἀπευθύνεται ζητῶν τὴν ἀνάρθρωσιν τῆς πεπτωκυίας Ἑλλάδος. Ἄλλ' ἡ ἐθνικὴ συνείδησις ἔχει κάμει κατὰ τὴν πάροδον τῆς ἑκατονταετηρίδος, ἥτις μεσάζει μετὰ τῶν δύο ποιημάτων, σπουδαῖα βήματα πρὸς τὰ πρόσω. Ὑφίσταται ἀκόμη ἡ αὐτὴ ἀδυναμία, ἡ αὐτὴ ἔλλειψις πεποιθήσεως ἐπὶ τὴν ἰδίαν αὐτοβουλίαν καὶ τὰς ἰδίας δυνάμεις, ἥτις χαρακτηρίζει τὸ στιχομυθίον τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος. Ἐξώθεν ἀναμένει καὶ ὁ Ἐπαρχος τὸ ἡμέρων τέρμα τῆς κακοπραγίας. Ἄλλὰ, παρακινῶν τοὺς ἡγεμόνας τῆς Δύσεως νὰ ἐργασθῶσιν ἐν ὁμονοίᾳ καὶ μετὰ θάρρους πρὸς καταπολέμησιν Σουλτανοῦ τοῦ Β', εὐρισκομένου ἐν τῇ ἀκμῇ αὐτοῦ, καὶ πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς ὑποδούλου Ἀνατολῆς, οὔτε τοῦ Πάπα τὸ πρωτεῖον ἐπικαλεῖται, οὔτε συνηγορεῖ ὑπὲρ μισοφραγκικῆς ἀνορθώσεως τῆς

πεπτωκυίας βασιλείας ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς τιάρας τοῦ Ρωμαίου ποιμενάρχου. Διὰ τὸν Ἐπαρχον ἡ Ἑλλάς, ἥς θρηνεῖ τὴν καταστροφὴν, ἡ Ἑλλάς, ἢν κατέχουσι τὰ βαρβαρικὰ ζυγώδισμα, εἶνε ἡ παλαιὰ Ἑλλάς τῶν μύθων καὶ τῆς ἀρχαίας αἰγλης. Τὰς Πιερίδας προσκαλεῖ ὡς ἐν ἐπιρῶν ἐπανειλημμένως, ὅπως ἔρξωνται τῆς γοερῆς ἀοιδῆς. Ἐν τῇ ἐλαγίᾳ αὐτοῦ ἀναζῶσιν αἱ Μυκῆται καὶ ἡ Τίρυνς, αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Καδμῆϊς Θῆβαι, οἱ Πελασγοὶ καὶ οἱ Δαναοί, οἱ Λακωνεῖς καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Κερκυρίας· οἱ ἥρωες τοῦ εἰς ἡρακλῆος, ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, ὁ Λεωνίδαῖος καὶ ὁ Θερμιστοκλῆς. Αὕτη εἶνε ἡ Ἑλλάς ἥς τὸ δούλειον ἡμᾶρ θρηνεῖ ὁ Κερκυραῖος θρηνητὸς ἐν τοῖς ἀρχαιοπρεπέσι καὶ ἐν ἀρχαίᾳ γλώσσῃ γεγραμμένοις ἑκατὸν καὶ τισι πλέον ἡρωελεγεῖσι αὐτοῦ. Ἡ ἐμπνευσις τοῦ λογιου νησιώτου εἶνε ἴσως ἐν μέρει ἐλλημενὴ ἐκ τῶν παλαιῶν κλασικῶν βιβλίων, ἃς νυκθήμερόν ἐμελέτα καὶ ἀντέγραφεν ἐν τῇ ξένη, τῇ πενιᾷ συζῶν, ἀλλὰ δὲν εἶνε σχολαστικὴ, καθότι ὁ Ἐπαρχος ἠσθάνετο ὅ, τι ἔγραψεν, αὐτὸς παθὼν καὶ τὰ πάντα ἀπολέσας κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν βαρβάρων δῆωσιν τῆς πατρίδος νήσου. Οὐ μόνον δὲ τὸ αἰσθημα τοῦ Ἀντωνίου ἦτο μέγα, ἀλλὰ καὶ ἡ διάνοια αὐτοῦ διαυγής. Ἐν τοῖς παλαιοτέροις ἐκείνοις στίχοις τοῦ ἀρχαιομαθοῦς τοῦ θρηνητοῦ τὴν νεκρὰν Ἑλλάδα, ἐν ταῖς πικραῖς ἐλεγείαις τοῦ φυγάδος τοῦ ἐξαιτουμένου ὑπὲρ τῆς πατρίδος τὴν ξένην προστασίαν ὑπάρχει ἰδέα, ἴσως τὸ πρῶτον τότε ἐκφερομένη, ἥτις ἐχρειάσθη μὲν αἰῶνας ἀκόμη ὅπως καρποφορήσῃ, ἀλλ' ἥτις ἐνεῖγε τὰ σπέρματα τῆς ἐθνικῆς ἐκείνης ἐνεργείας, ἥτις ἀπλητεῖτο ὅπως ἐλευθερωθῇ τὸ γένος. Λέγων ὁ Ἐπαρχος, ὅτι τὴν Ἑλλάδα ἐκείνην τῶν ἀρχαίων παραδόσεων καὶ τῆς ἀρχαίας δόξης κατέχει νῦν πᾶσαν λήθη κωφῇ, ἀνακραυγάζει:

Δευκαλίων, λάας νῦν ἤδη βάλλεο ἄλλους.

Ἀληθῶς ἀπλητεῖτο ἡ πλάσις νέας γενεᾶς, ἡ βλάστησις νέων ἀνθρώπων, θαρρούντων ἐπὶ τὰς ἰδίας ἑαυτῶν δυνάμεις, ἐπιζόντων εἰς τὰς θυσίας καὶ τὸν ἡρωισμόν τῆς ἰδίας φιλοπατρίας, ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἑλληνίδα γῆν ἡ θεὰ ἐλευθερία, ἥς τὴν ἀπουσίαν ἐθρήνει ὁ ἐκ Κερκύρας ποιητὴς.

Τοιοῦτοι εἶνε οἱ δύο μέχρι τούδε γνωστοὶ θρήνοι. Ἐς τούτους δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν ἐνταῦθα τρίτον τινὰ, μόνοντᾶ ἀνεκδοτὸν μέχρι τούδε. Βύρηται δὲ οὗτος ἐν τινι χειρογράφῳ τῆς ἐν τῷ Ἁγίῳ ὄρει εὐαγοῦς μονῆς τοῦ Κουτλουμουσίου, γεγραμμένῳ κατὰ τὸν δέκατον ἑβδόμον αἰῶνα. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο περιέχει ἐν τῷ πλείστῳ αὐτοῦ μέρει ἄξιον λόγου χρονικόν, ἀναφερόμενον ἰδίως εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ 1598 μέχρι τοῦ 1642 ἱστορίαν τῶν Σερρῶν, περὶ οὗ ἄλλοτε θὰ

ἴφεται ἀριθμὸν 153 κατὰ τὴν ὑπ' ἐμοῦ ἐν ἔτει 1880 γενομένην κατάταξιν.

γράφω διὰ μακρῶν. Ἐἶνε δὲ τὸ χρονικὸν τοῦτο ἔργον ἱερέως τινὸς Συναδινού, υἱοῦ τοῦ ἱερέως Σιδέρη. Ὁ Συναδινὸς προεχειρίσθη εἰς ἱερέα, ὡς μανθάνομεν παρ' αὐτοῦ τοῦ ἴδιου, τῷ 1601, τῷ δὲ 1632 ἔγεινε λογοθέτης Σερρῶν καὶ τῷ 1636 σακελλάριος. Τοῦ δὲ χρονικοῦ προτάσσεται πλήν ἄλλου τινὸς ποιήματος ἀκεφάλου ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος θρήνος ἐν φ. β, α—14, α τοῦ κώδικος. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὅλον χειρόγραφον εἶνε γεγραμμένον διὰ χειρὸς αὐτοῦ τοῦ συντάξαντος τὸ χρονικὸν Συναδινού, ὡς μανθάνομεν ἐκ τινος αὐτοῦ σημειώσεως, δυνάμεθα μετὰ βεβαιότητος νάποφανθῶμεν, ὅτι καὶ ὁ θρήνος εἶνε ποίημα τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ θρήνος τοῦ πατρὸς Συναδινού φέρει τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν. «Καὶ αὐτοῦ ὡ ἀδελφεῖ μου γλυκύτατε ὅπου σὲ γράφω περὶ τὸ γένος τῶν Ρωμαίων τὸ πῶς ἐκατασταθήκαμεν καὶ πῶς ἐχάρασάμεν τὴν Πόλιν καὶ δια τὰ ἀγαθὰ.» Ἐἶνε δὲ γεγραμμένος διὰ στίχων πολιτικῶν ὁμοιοτελεύτων, οἵτινες συνήθως ῥέουσι πλήν σπανίων περιστάσεων. Ἡ ὁμοιοκαταληξία δὲν εἶνε πάντοτε ἀπαισιτος. Ἡ ἐμπνευσις τοῦ στιχομυθοῦ δὲν εἶνε ἀνταξία τοῦ θέματος, οὐδὲ ἰσοφαρίζει πρὸς τὸ ἐθνικὸν αἰσθημα καὶ τὴν εὐλαβὴ πίστιν τοῦ ἱερέως τῶν Σερρῶν, ὅστις καθὸ λειτουργῆς τοῦ ὑψίστου ὡς ὄργῃν θεϊκὴν χαρακτηρίζει τὴν συμφορὰν τοῦ γένους καὶ παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ μόνου ἀπεκδέχεται τὴν ἀπὸ τῶν δεινῶν ἀπαλλαγὴν. Ἄλλ' ἴσα ἴσα ἡ πίστις αὐτοῦ αὕτη ἔχει τι τὸ συγκινητικόν καὶ τὸ βαθύ αἰσθημα τῆς φιλοπατρίας δίδει ἐνίοτε τόνον εἰς τὰς χορδὰς τῆς ψαλμικῆς τοῦ λύρας. Διὰ τούτους τοὺς λόγους δὲν ἐθεώρησα ἀλυσιτελεῖ τὴν δημοσίευσιν τοῦ θρήνου τούτου, ὅστις δύναται νὰ χρησιμεύσῃ, ἐν ἀντιπροβολῇ πρὸς τὸν τοῦ ἀνωτέρου θρηνητοῦ καὶ πρὸς τὸν τοῦ Ἀντωνίου Ἐπαρχου, εἰς συγκριτικὴν μελέτην περὶ τῶν ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων, τῶν ἐλπίδων καὶ τῶν πόθων, οὓς ἐξήγειρεν ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος μέχρι τοῦ δεκάτου ἑβδόμου μεσοῦντος ἡ πολυκλιαντος ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἡ εἰς αὐτὴν ἐπακολουθήσασα πολυαῶνος δουλεία τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τοὺς Τούρκους.

Ὁ θρήνος, ὡς καὶ τὸ ὅλον χειρόγραφον τοῦ Συναδινού, δὲν στερεῖται ἀνορθογραφῶν. Ἄλλ' ἐθεώρησα περιττὸν νάναγράψω ἐνταῦθα ὑπὸ τὸ κείμενον ταύτας τε καὶ τὰς ἄλλας περὶ τὴν γραφὴν διαφορὰς τοῦ χειρογράφου· περιωρίσθη δὲ μόνον νὰ δηλώσω ὑπὸ τὴν σελίδα ὀλίγας τινὰς λέξεις τοῦ στιχομυθίου, ἃς ἐπηνώρθωσα μὲν νομίσας αὐτὰς εἶ ἀμελείας κακῶς γραφείσας, ἀλλὰ περὶ τὴν διόρθωσιν τῶν ὁποίων ἐνδέχεται καὶ νὰ πλανώμαι.

Ἄλλοτε μόνον, ἀλλοτε μόνον ἔς τὸ γένος τῶν Ρωμαίων

πῶς ἔγεινεν ἄνθρωπον καὶ καταφρονεμένον.

Ὡ, πῶς ἐκαταστάθητε τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων

καὶ ἐπεριπλεχθήκατε μέσσην πολλῶν κινδύνων.

Ἐ Ἄπο τ' ἐσῆς ἡ φρόνησις καὶ ἡ σοφία ὄλη

ἐβγήκε καὶ ἐξέπλωσε ἐς τὴν οἰκουμένην ὅλην, καὶ ἄρματα καὶ γράμματα καὶ ἡ θεολογία ἀπὸ τ' ἐσῶς ἐφάνηκε καὶ ἡ πολλὴ ἀνάγκη, γραμματικὴ, ποιητικὴ, ῥητορικὴ καὶ ἄλλα
 10 ὅσα λεπτὰ μαθήματα καὶ πράγματα μεγάλα. Ὅλα εἰσεῖς τὰ ἔθρησκε καὶ ἐμοιράσατο τα εἰς ὅλα τὰ βασίλεια ὡς ἂν μὲ τὴν τρομπέτα. Ὁ κόσμος ὅς ἐπαίνεσεν ὅλος εἰς τὴν σοφίαν. Τώρα πῶς ἐπέπεσε εἰς ταύτην τὴν σκλαβίαν;
 15 Ἄλλοιμονον, ἄλλοιμονον, καλὴ μου βασιλεία, καὶ πῶς ἐστερηθήκαμεν καλὴν σου ἡμελία. Καὶ σὺ, Κωνσταντινούπολις, πῶς ἐκαταφρονήθη καὶ ἀπὸ γένος ἀσεβῶν πῶς ἐκατακυριεύθη; Ἐβλήθηεν ἡ δόξα σου, ἐχάθη' ἡ τιμὴ σου,
 20 καὶ σὲ ὄριζον ἔπειρα τώρα μὲ τὴν κομπήν σου, καὶ πᾶτησαν τὰ τείχη σου καὶ πῆραν τὴν σπολὴν σου καὶ στέφος τὸ βασιλικὸν ἐπῆραν οἱ ἐχθροὶ σου. (1)
 Ὡ! πῶς καὶ νὰ ἐξήντησεν ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, ὁποῖός σε ἀνάκτισεν μὲ ὄρεξιν ἐκείνος,
 25 καὶ νὰ σε ἤθελεν ἰδεῖν πῶς εἶσαι σκλαβωμένη, ἀθλία καὶ ταλαίπωρος καὶ καταφρονεμένη, ὡ πῶς ἤθελε βρυχισθῆ, ὡ πῶς ἤθελε χύσει ὡ πόσα δάκρυα ἤθελε χύσει, νὰ μὴδὲν παύσῃ. Ἄλλὰ ἐκεῖνος ἔλαβε χάριν τῆς βασιλείας
 30 ἐκείνης τῆς τῶν οὐρανῶν τῆς ζωῆς καὶ θείας, καὶ δὲν του πρέπει στεναγμούς καὶ δάκρυα νὰ χύσῃ, μόνον νὰ χύσωμεν ἡμεῖς ἄπειρα ὅσων τὴν βρύσιν, νὰ κλαύσωμεν τοῦ λόγου μας, νὰ κλαύσωμεν τὴν [Πόλιν, αὐτὴν ὅπου ἐπαίνεσεν ἡ οἰκουμένη ὅλην,
 35 καὶ τώρα καταστήθηκε γυμνὴ καὶ σκλαβωμένη, εἰς ὄνειδος καὶ γέλωτα καὶ καταφρονεμένη. Ὡ καὶ νὰ εἶχα δάκρυα ὄπειρα ὅσων ποτάμι νὰ κλαίεν ἡ καρδία μου ὥστε ποῦ νὰ ποκάμῃ, νὰ ἐκλαύσῃ, νὰ ὀρήνησῃ ἐσὲν, χρυσὴ μου Πόλι, νὰ ἔδρανα τὰ στήθη μου μὲ τὴν δύναμίν μου ὅλην.
 40 Ὄρηνῶ σε, Πόλι μου λαμπρά, καὶ κλαίω διὰ σένα πῶς ἔπεσες, πῶς ἐκλίνας εἰς χεῖρας τοῦ καθένα. Ποῦ εἶν' ἡ δόξα ἡ πολλὴ κ' ἡ χάρις ἡ μεγάλη, τὸ κάλλος, ἡ εὐπρέπεια ὅπου γεγῆσεν ἀναθάλλει,
 45 ποῦ καὶ τὰ θεῖα λείψανα πολλῶν σοφῶν ἀγίων, ὅπου ἐζούσαν ἐπὶ γῆς ἀγγελικῶν τὸν βίον; Ποῦ εἶν' τὰ πανηγύρια, ποῦ εἶν' ἡ παρηγορία ἐκείνης ἐπ' ἐγίνονταν μέσον τῆς ἐκκλησίας; Ποῦ εἶνε ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ δοξολογία
 50 καὶ τῶν συνόδιον τῶν ἐπτὰ ἡ πίστις ἡ ἅγια; Ἄλλοιμονον, Ἐπτάλοφε, καὶ πῶς ἐκαταστάθης τώρα ἐς τοῦτον τὸν καιρὸν τόσα κακὰ νὰ πάθῃς. Ἐσένα σὲ εὐλόγησαν οἱ ἄγιοι πατέρες καὶ τώρα πῶς ἐπέπεσε κ' ἔχεις κακαὶ ἡμέρας;
 55 Ἐπαυσαν ἡ παράκλησις καὶ ἡ δοξολογία ἐκείνης ὅπου γίνονταν μὲ προσευγαίς ἁγίαις. Ποῦ εἶν' ὁ περιβόητος ναὸς ὁ τῆς Σοφίας ἐκεῖνος ὁ ὑπέροχος καὶ πλήρης εὐλογίας; Ὁ μέγας Ἰουστινιανὸς ἂν ἤθελες ἔκπνησῃ,
 60 ἤθελε χύσει δάκρυα ἅμετρα ὑπὲρ φύσιν νὰ κλαύτῃ καὶ νὰ λυπηθῇ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν σου τὸ πῶς ἐκυριεύθηεν νῦν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν σου. Ποῦ τῆς Βλαγένρας ὁ ναὸς, ἡ βρύσις τῶν θαυμάτων, ἐξ οὗ ἀπολαμβάνομεν πηγὴν τῶν ἰαμάτων;
 65 Ποῦ εἶν' τὰ σπουδαστήρια κ' ἡ γνῶσις τῶν γραμμάτων καὶ τῆς σοφίας ἡ πηγὴ; βάθος τῶν νοημάτων; Ποῦ εἶνε οἱ σχολαστικοὶ μὲ τὴν πολλὴν σοφίαν, αὐτοὶ ἐπ' ἐστερέωσαν τὴν πίστιν τὴν ἁγίαν, ἐπ' ἔτρεχαν ὅσων ποτάμοι, ὅσων βρύσις ἀναβροῦσαν
 70 ὅλα τὰ ἄστρα τοῦρανοῦ μὲ γνῶσιν ἐμετροῦσαν;

(1) κῶδ. ἑτεροί σου.

Ποῦ εἶν' τὰ τόσα ἀγαθὰ ποῦ ἤσουν στολισμένη, ὡς ἂν αὐτὸν τὸν οὐρανὸν ἤσουν ζωγραφισμένη; Ὅλα τὰ ἐστερηθήκατε ὡς ἂν τὴν Βαβυλῶνα, τὸν στέφανόν σου ἔχασες καὶ τὴν χρυσὴν κορῶνα.
 75 Ἐκείνην τὴν βασιλείον δραχμὴν ἀπώλεσες τὴν ἄρα νὰ τὴν εὐρῆς ποτὴ ἢ μόνον ἔχασες τὴν; Ὡ θάνατε μακάριε, καλὸς εἶσαι γὰρ τώρα εἰς ἐμὲ ὅλους τοὺς Γραικοὺς νάλλῃς τούτην τὴν ὥρα. Καλὸν ἦτον νὰ εἴμαστον ὅλοι ἀποθαμμένοι
 80 παρὰ ὁποῦ ἔθρικόμυσεν εἰς τούτους σκλαβωμένοι. Ψυχὴ μου, κλαῦσε, ὀρήνησε, δάκρυσε καὶ λυπήσου πόλιν τὴν βασιλεύουσαν ἐν τῇ ὑπομονῇ σου. Ὄρηνῃσον ὅσων ἐθρήνησεν, ὡς τὸν Ἰερεμίαν ποτὴ τὴν Ἰερουσαλήμ, τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν.
 85 Χύσατε, μάτια, δάκρυα, κόρη, καρδία, κλαύσατε τὸ Βυζάντιον ἐτούτουνοὺς τοὺς χρόνους. Χύσατε ἀναστεναγμούς, χύσατε ὀρηγνίδια, κλαύσατε τὴν Ἐπτάλοφον ἐξ ὅλης τῆς καρδίας κλαύσατε καὶ ὀρηγήσατε Σοφίαν τὴν ἁγίαν,
 90 ὅπου ὁ κόσμος ὅσων αὐτὴν ὄλλῃν δὲν εἶχε μίαν. Νᾶν τὸν Σολομῶντιον τίς νὰ ἐγκωμιάσῃ; αὐτὴ εἰς τὴν εὐπρέπειαν τὸν εἶχεν ἀπεράσει. Ἐκεῖνος ἦτονε σκιά καὶ αὐτὴ εἶνε χάρις.
 95 Ὡ θεὲ, ἄλλον τὴν ἔδωσες καὶ μᾶς νὰ τὴν ἐπάρῃς; Θεὲ μου παντοδύναμε, ἂν εἶνε θέλημά σου, πάλιν μᾶς δὲς τὸ χάρισμα διὰ τὸ ὄνομά σου δάσε μας τὸ σπιτάκι μας, δάσε μας τὴν πατρίδα. Σῶνε ἡ ἀγανάκτησις καὶ ἡ πολλὴ πικρίδιχ.
 100 καὶ μᾶς ἐκαταδικάσας εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν μας. Πολλὰ καλὰ τὸ ἔκαμες ὡς νὰ σωφρονισθοῦμεν ὅσων τὸ χρυσάφι ἐς τὴν φωτιάν καὶ νὰ λαγαρισθοῦμεν.
 105 Ἄλλὰ πάλιν λυπήσου μας ὅτ' εἴμεστε δικοὶ σου, ἄλλον θεὸν δὲν ἔχομεν, κύριε, μόνον πλὴν σου. Χεῖρας οὐκ ἐκπέτασάμεν ἡμεῖς εἰς κανένα ἄλλον θεὸν ἄλλοτριον πλὴν μόνον εἰς σένα. Ἐσένα ἐγνωρίσαμεν κύριον καὶ θεὸν μας καὶ σένα ὀνομάσαμεν θεὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
 110 Ποῦ εἶσαι πάντων ποιητῆς, προνοητῆς, προνοώστης καὶ κάθε εἰς ἀπὸ ἡμᾶς εὐρίσκειται χρεωστῆς νὰ προσκυνῇ, νὰ ἐπαινῇ, πάντα νὰ σε δοξάζῃ τὸ ἅγιόν σου ὄνομα καὶ νὰ σε ὀνομάζῃ.
 115 Ποῦ πάλιν προνόησον καὶ παῦσον τὸν θυμὸν σου, δεῖξον τὴν εὐσπλαγγίαν σου ἐπὶ πιστῶν λαόν σου. Τὸ ἔλεός σου δάσε μας, δεῖξον τοὺς οἰκτιρισμούς σου εἰς τὴν κληρονομίαν σου καὶ τοῦ πιστοῦ λαοῦ σου. Ἰδὲ, Χριστε, τὴν κάκωσιν ἐξ ὕψους σου ἁγίου, καὶ ἀπὸ θρόνου δόξης σου τοῦ ὑψηλοῦ καὶ θείου σκύψε ἀπὸ τὸν οὐρανόν, ἰδὲ τὸ καμνιόν σου,
 120 διότι ὅλοι εἴμεστε ποίημα τῶν χειρῶν σου, καὶ ἂν μᾶς ἐπαράδωσας εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν σου, ἐσὺ πάλιν μᾶς λύτρωσε μὲ θέλημα δικόν σου. Πῶς ὑπομένεις, κύριε, (1) σκλάβους νὰ μᾶς βλέπεις καὶ δούλους νὰ μᾶς θεωρῆς, καὶ τὸν θυμὸν δὲ [τρέπει; (2)
 125 Πῶς ὑπομένεις, κύριε, νὰ βλέπῃς βημισμένη τὰ θεῖα μοναστήρια τὰ θεμελιωμένα, τοὺς ὠραιότατους ναοὺς τοὺς ἀγιογραφισμένους; νὰ τοὺς βλέπῃς ἐρημούς καὶ καταφρονημένους; καὶ πόσοι ἐγενήκασιν υἱοὶ πυρὸς γενένης;
 130 Θεὲ μου παντοδύναμε, καὶ πῶς το ὑπομένεις; Ὅμως, φιλοφρονοῦντάς, ἄραρ, ὅτι κοιμᾶσαι καὶ μᾶς ἀπεληγημένους καὶ δὲν μᾶς ἐνθυμᾶσαι. Μᾶς βλέπεις πῶς πνιγόμεστε ἐς τὸ βάθος τῆς σκλαβίας [δίας καὶ δὲν μᾶς δίδεις ἄνεσιν, τὴν τῆς ἐλευθερίας.
 135 Ἐθῆνα, σηκώσου, δίωξε κίνδυνον τῆς βαλάσσης,

(1) κῶδ. ἀθέτη μου. — (2) κῶδ. πρέπειες.

σιῶπα καὶ φιμούθητι (sic) εὐθὺς νὰ τὴν προστάξῃς, νὰ μᾶς ἐβγάλῃς τοὺς πτωχοὺς ἐκ τῆν αἰγμάλω-
 [σιαν
 ὡς ἂν τοὺς ἀποστόλους σου ἐκ τῆν κλυδιονήσιον. Βίβον σοι, ἀπολλύμεθα, δέσποτα ἐπιστάτα, καὶ παρεούθους τοὺς ἤκουσες, λέγεις καλὰ μαντότα·
 140 ἀγῶν εἴμι' ἐβέρθητε, τίποτε μὴ φοβήσθε, μόνον νὰ με δοξάζετε καὶ ἐξομολογήσθε.» Ὡ, καὶ νὰ ἤθελες εἰπεῖ ἐς ἐμὲ τοιοῦτους λόγους καὶ νὰ μᾶς ἐλευθέρωνες ὡς ἂν τοὺς ἀποστόλους.
 145 Βίβες νὰ εἶσαι μετ' ἐμᾶς ἕως τῆς συντελείας καὶ τώρα μᾶς ἐπαράτησες (1) εἰς βάθος ἀπωλείας καὶ μόνον κινδυνεύομεν ποτὴ καὶ νὰ πνιγοῦμεν. Ἄλλὰ, φιλοφρονοῦντάς, πρόστατε, νὰ ἐβροῦμεν μέσθ ἀπὸ τὴν κάμινον αὐτὴν ποῦ μᾶς φλογίζει, ὅτι ἐς ἐν τὸ γένος μας ἄραρ καὶ ἀκουμπίζει, εἰς σὲ τὸ ὄραρος ἔχομεν, εἰς σὲ καὶ τὴν ἐλπίδα νὰ ἴδῃς ἀπὸ πάνω μας ἐτούτην τὴν παγίδα καὶ ὕψωσον, μακρόθυμε, Χριστιανῶν τὸ κέρας, καὶ δὲς ἡμῖν τὴν ἄνεσιν καὶ πῶς τὸ τῆς ἡμέρας,
 155 ἐλέη σου τὰ πλοῦσια, θεὲ μου, χάρισέ μας καὶ μέσα ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ κάμε' ἐλευθέρωσέ μας, διότι ἐν' κατὰ πολλὰ βαρὺς καὶ θελιωμένους τῆς δουλοσύνης ὁ ζυγὸς καὶ παραπονεμένους. Ἄν κάμῃς τοῦτο τὸ καλὸν μὲ τὴν σοφίαν σου [γνώσιν
 160 ὅλα τῆς γῆς τὰ πέρατα σὲ θέλου ἐπαινώσιν. (1)

ΣΥΓΓΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ.

ΑΙ ΕΥΧΑΙ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ

Σήμερον ἐξῆλθον ἀνὰ τὰς ὁδοὺς, ἀναζητῶν κα-
 τὰλληλόν τι καὶ ὄχι πολὺ ἀκριβὸν παιγνίδιον διὰ τὸν υἱὸν τοῦ προῖσταμένου μου — πενταετῆς τρελλόπαιδον, τὸ ὅποιον, κατὰ τὸ λέγειν τῆς οἰκογενείας του, ἀπὸ τοῦδε παρέχει ἐνδείξεις πνεύματος πρωιμωτάτου καὶ ἐντελῶς ὑπερόχου. — Ἐπαναλαμβάνεται δηλαδὴ καὶ ἐδῶ ἡ ἱστορία τῆς γλαυκῆς τοῦ Λαφονταίνου:

Mes petits sont mignons
 Beaux, bien faits et jolis sur tous les points.

Βαδίζων ἐν τῷ βορβόρῳ καὶ ὑπὸ τὴν βροχῆν, κατὰ μῆκος τῶν προχείρων καταστημάτων τῶν ἀνεγερθέντων ἐπὶ τοῦ βουλευθάρτου, παρατήρουν ὅτι εἰς τὰς ἐκθέσεις ταύτας, τὰς εἰδικῶς προωρισμένους διὰ τοὺς προσφέροντας εὐθηρὰ δῶρα, τὰ παιδικὰ παιγνίδια κατέχουσιν ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος μᾶλλον περιορισμένην θέσιν. Βλέπει τις εἰς τὴν σειράν μυροπώλας, κατασκευαστὰς ἐπισκεπτηρίων ἀστραπιαίως ἐκτυπωμένων, ἐφευρέτας σφραγίδων ἐκ νικελίου μὴ φθειρομένου, βιβλιοπώλας ἐκθέτοντας ὑποτετιμημένους φωτογραφίας, παντοδαποὺς ἄλλους μεταπράτας, ἀκόμη κύριον τινα ἱσταμένον ἐνῶπιον μέλανος πίνακος καὶ πωλοῦντα ὀδηγίαν πρὸς ταχεῖαν ἐκτέλεσιν ἀριθμητικῶν ὑπολογισμῶν. Κάπου κάπου δὲ μόνον ἀνακίπτει πνιχρὸν τι παράπηγμα, ἐν ᾧ πλαγγόνες καὶ

(1) κῶδ. ἐπαράτησε.

νευροσπαστα κίωρῶντα μελαγχολικῶς μεταξύ δύο λυχνῶν πετρελαίου. Ἐν τοῖς μεγάλαις καταστήμασι, τὰ παιγνίδια καθίστανται ἡμερᾶσι μᾶλλον περίπλοκα, πολυτελῆ καὶ ὡς εἰπεῖν ἐπιστημονικά. Εἰς τὰ μικρὰ λαϊκὰ καταστήματα σπανίως καὶ ἐκλείπουσιν. Νομίζει τις ὅτι τὰ παιδία τῆς σήμερον δὲν παίζουσι πλέον. Μετὰ πολλοὺς διαταγμούς καὶ ἀνωφελεῖς ἐρεῦνας, ἐξέλεξα τέλος ἐν θεάτρῳ, θεάτρῳ ἀρκούντως μέγα, ἐφοῦ χυροῖς γράμμασιν ἀνεγινώσκето ἡ ἐπιγραφή *Μελέθραμα*, μὲ δύο προσθέτους σκηνογραφίας, ὡς ἡ μὴ παρῖτα δάσος, ἡ δὲ αἴθουσαν, πρὸς τοῦτοις δὲ δώδεκα νευροσπαστα ἐνδεδυμένα καὶ ἀνηρητημένα ἀπὸ σύρματος ἐξ ἀρειγάλου. Ἐκαυχώμην ἐνδομύχως διὰ τὴν ἀγοράν μου. Ἐνεθυμήθην τὴν ἀφροσύνην καὶ εὐτυχῆ ἐποχὴν, καθ' ἣν ἄριστον θεάτρῳ, δωρηθὲν μοι τὴν 1 Ἰανουαρίου, μοὶ ἐνεποίησε μίαν τῶν εὐκρέτων ἐκείνων ἐκπλήξεων, αἱ ὅσαι φαιδρόνουσιν ὀλόκληρον τὴν ζωὴν ἐνός παιδίου. Πηλοθεατῶν ὑπὸ τὴν ψεκάζουσαν βροχῆν, μὲ τὸ δῶρόν μου ὑπὸ μάλῃς, ἐνεθυμούμην τὴν θελκτικὴν ἐξέγερσιν ἐκάστης πρῶτας τῆς πρώτης τοῦ ἔτους, εἰς τὸ βάθος τῆς μικρῆς μου ἐπαρχιακῆς πόλεως. Μόλις οἱ κώδωνες τῶν ναῶν ἐσήμανον τὸ πρῶτον ἐωθινόν καὶ ἐγὼ μὲ ὀφθαλμούς ὀλοκλήτους ἠρέωνων ὀλόγυρα τὸν κοιτῶνα. Πάντες ἐκοιμῶντο ἀκόμη εἰς τὴν οἰκίαν, ἀλλὰ μακρόθεν, διὰ τῶν σκοτεινῶν ὁδῶν, ἀντήγει ἡ ὄρθριος συμφωνία, ἣν ἡ μουσικὴ τῆς ἔθνοφυλακῆς ἀνέκρουεν ὑπὸ τὸν οἶκον ἐκάστου τῶν προυχόντων τῆς πόλεως· βαθμηδὸν οἱ ἔρρυθμοὶ ἤχοι προσήγγιζον, ἡ μουσικὴ ἀνέκρουε φαίδρον ἐμβατήριον ὑπὸ τὰ παράθυρά μας, εἴτα δ' ὁ θόρυβος ἀπεμακρύνετο ἐκ νέου καὶ ἐξηφανίζετο εἰς τὸ βάθος τῶν προαστείων. Αἱ τεφραὶ τῆς ἀμφιλόκης ἀνταύγειαι ἐλεύκωνον τὸ παράθυρον, μὴ δυνάμενος δὲ πλέον νὰ παραμείνω ἐν τῇ κλινῇ, ἐπήδων κάτω, μετέβαινα γυμνόπους νὰ ἀπευθύνω τὴν πρωτοχρονιάτικην εὐχὴν εἰς τὴν οἰκογενεῖάν μου καὶ παρατήρουν τὸ πολυπόθητον θεάτρῳ, τοποθετημένον ἐπὶ τινος τραπέζης, μεταξύ δύο κουφωμάτων, καὶ βεβουλισμένον εἰσέτι ἐντὸς μυστηριώδους σκιάφωτος, ἐπαυξάνοντος τὰ θέλητρα τοῦ ἀνελπίστου τούτου δῶρου...

Αἱ ἀναμνήσεις αὗται κατ' ἀρχὰς μὲν μοὶ ἐνεπνευσαν μέγαν ἐνθουσιασμόν ὑπὲρ τοῦ δῶρου τοῦ προωρισμένου διὰ τὸν γόνον τοῦ προῖσταμένου μου, ἀλλ' ἔπειτα καθόσον ἐπλησίαζα πρὸς τὴν κατοικίαν τοῦ ἐπισήμου τούτου ὑπαλλήλου — ἐνεκα τῆς βροχῆς ἄρα γὰρ ἡ τοῦ βάρους τοῦ δέματος ὅπερ ἐκράτου ὑπὸ μάλῃς; — ἠθανόμην τὸν ἐνθουσιασμόν μου καταπίπτοντα, ὡς σπογγώδης ὀμλέττα ἦν ἀφίνοσι νὰ ψυχρανθῇ. Δὲν εἶμαι φιλόκοσμος καὶ ἐπισκέπτομαι τὴν σύζυγον τοῦ προῖσταμένου μου ἄπαξ τοῦ ἔτους μόνον. Ἦ

ιδέα δὲ ὅτι ἔπρεπε νὰ παρουσιασθῶ ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐκείνῃ, ἐν ἣ πιθανῶς εὐρίσκοντο πρὸ ἐμοῦ καὶ ἄλλοι ἐπισκέπται, μὲ ἔκαμε νὰ ἀνατριχίσω δλόκληρος καὶ ἤρχισα νὰ ἀμφισβάλω περὶ τῆς ὑποδοχῆς ἧτις ἐπεφυλάσσετο εἰς τὸ δῶρόν μου. Φθὰς πρὸ τῆς αὐλείου θύρας παρ' ὀλίγον νὰ ἀνακρούσω πρῆμναν. Ἄλλ' ἐπὶ τέλους καταβάλλων δλόκληρον τὸ θάρρος μου εἰσέρχομαι. Εὐρεῖα μαρμαρίνη κλίμαξ, διὰ θερμαγωγῶ θερμαινομένη καὶ καλυπτομένη ὑπὸ παχυλοῦς τάπητος, ἐφ' οὗ ἀπαμβλύνεται ὁ κρότος τῶν βημάτων. Ὁ πρῶτοςτάμενός μου κατοικεῖ εἰς τὸν τρίτον ὄροφον. Εἰς ἐκάστην βαθμίδα ἦν ἀνέρχεται αἰσθάνομαι τὴν φυσικὴν ἀτολίαν μου ἐπιτεινομένην καὶ ἀναλισσεται πρὸ ἐμοῦ δλόκληρος σειρά ὄχληρῶν ἐρωτήσεων.—Θὰ εἰσέλθω ἀμέσως μὲ τὸ θεάτρον μου ἢ θὰ τὸ ἀφήσω εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, ἀφοῦ εἰδῶ ἰσοποιῶ ἐπιτηδεῖως τὸν ὑπὲρ τῆν; Ἐν τούτοις ἐὰν ὁ μικρὸς εἶνε εἰς τὴν αἴθουσαν, θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ τοῦ προσφέρω ἀμέσως τὸ εὐτελές μου δῶρον.—Σημαίνω τὸν κώδικα ἀμνηχανῶν. Μοῦ ἀνοίγουν, ἀλλ' ἅμα εἰσέρχομαι, ἐνῶ προσπαθῶ νὰ ἀποθίσω τὸ ἀλεξίβροχόν μου, τὸ δέμα ἔπερ κρατῶ ὑπὸ μάλης πίπτει μετὰ πατάγου κατὰ γῆς. Κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην ἀκριβῶς, ἢ συζυγος τοῦ πρῶσταμένου μου ἐξήρχετο τῆς αἰθούσης, ἵνα προπέμψῃ ἐπισκέπτην τινα. Μὲ βλέπει γονυπετῆ ἐπὶ τοῦ δαπέδου νὰ περισυλλέγω τὰ νευρόσπαστα, τὰ ὁποῖα διασπάρησαν κατὰ τὴν πτώσιν. Τραυλίζων ἐξηγῶ αὐτῇ τὴν ἀφορμὴν τῆς ἐπισκέψεώς μου, αὐτὴ δὲ ὑπομεθίσω μὰς εἰσάγει, ἐμὲ καὶ τὸ θεάτρον μου εἰς τὴν αἴθουσαν, πλήρη κυριῶν.—Ποτὲ δὲν ἠμπόρεσα νὰ εἰσέλθω ἀτάραχος εἰς αἴθουσαν, ἐν ἣ εὐρίσκονται ἄλλοι.—Νομίζω ὅτι πάντες προσηλοῦσι τοὺς ἀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ ταπεινοῦ μου ὀτόμου. Κλονοῦνται οἱ πόδες μου, προσκόπτω ἐν τῇ ἀδεξιότητί μου κατὰ τῶν ἐπιπέλων καὶ ὑποσκάζων διευθύνομαι πρὸς τὸν μικρὸν τῆς οἰκίας, τὸν ὁποῖον διαβλέπω ἐν τινὶ γωνίᾳ, ἵππεύοντα ἵππον ἐκ καρτονίου, φυσικοῦ σχεδὸν μεγέθους. Ὁ μικρὸς, φέρων χιτῶνα ἐκ βελούδου καὶ περιπόδια ἐρυθρά, ἔχει ἤδη περὶ αὐτοῦ σωρὸν παιγνιδίων πολυτίμων—ἓνα σταῦλον δι' ὀκτῶ ἵππους, ἓνα ἀτμοκίνητον σιδηρόδρομον, φρούριον πλήρες στρατιωτῶν γυμναζομένων.—Ἐν μέσῳ τῶν λαμπρῶν τούτων ἀντικειμένων προμαντεύω, ὅτι τὸ ἰδικόν μου ἀγοραῖον παιγνίδιον θὰ ἀποτελῇ πένθιμον ἀντίθεσιν καὶ τοῦτο ἐπαυξάνει τὴν ἀτολίαν μου.—Αἰμίλιε, λέγει ἡ μήτηρ μετ' ἑλαφροῦ τόνου ἀβρόφρονος εἰρωνίας, εὐχαρίστησε τὸν κ. Τριστάν ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ σοῦ φέρῃ αὐτὸ τὸ θεάτρον.—Καὶ ἐγὼ διὰ χειρὸς τρεμούσης ἐξάγω τὸ Μεῖδραμά μου τοῦ ἐκ φαιῶ χάρτου περικαλύμματος καὶ καταθέτω τὴν προσφοράν μου ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Αἰμιλίου, ὅστις ἴσταιται ἀ-

γερώχως ἐπὶ τοῦ ἵππου του. Ἐπειτα κάθηται ἐκ νέου ἐπὶ τοῦ ἄκρου τοῦ ἐδωλίου μου, δὲν εἰξεύρω τί νὰ εἶπω ἄλλως εὐθεῖς μοῦ ἀπευθύνει τὸν λόγον ἢ συνομιλία, διακοπιῶσα πρὸς στιγμήν, ἐπαναλαμβάνεται. Ἡ οἰκοδόποινα, ἧτις ἐπιτηδεύεται τὴν εἰδήμονα ἐν τῇ φιλολογίᾳ, ἐκφράζει τὴν γνώμην τῆς περὶ τῆς Φεδάρας καὶ τοῦ τελευταίου μυθιστορήματος· ἀλλ' ἐγὼ ὅστις οὔτε τὸ δράμα εἶδον, οὔτε τὸ μυθιστόρημα ἀνέγνω, ἴσταμαι ἀφανὸς ἐπὶ τοῦ καθισματός μου καὶ ἀκροῶμαι μετ' ἀορίστου μειδιάματος. Μετὰ παρέλευσιν ἐνός τετάρτου τῆς ὥρας, θέλω νὰ ἀπέλθω, ἀλλ' ἡ ἐξοδος μὲ τραμάζει ὅσον καὶ ἡ εἰσοδος, μετὰ δέους δὲ ἀναλογίζομαι τὴν στιγμήν καθ' ἣν πρέπει νὰ ἐγερθῶ, νὰ ἀποχαιρέτισω τὴν κυρίαν καὶ νὰ ἐξέλθω χωρὶς νὰ προσκρούσω κατὰ τῶν ἐπιπέλων. Ἀποφασίζω λοιπὸν νὰ παραμείνω μόνος μὲ τὸν Αἰμίλιον, ὅστις ἄνωθεν τοῦ κέλτος αὐτοῦ παρατηρεῖ μετὰ περιφρονητικῆς ἀδιαφορίας τὸ κακοχρυσωμένον θεάτρον μου. Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ὁ μικρὸς αἰσθάνεται ἐνδόμυχοι ταπεινώσιν διὰ τὸ δῶρόν μου καὶ τοῦτο μὲ λυπεῖ κατακαρδίᾳ. Δὲν ἀκούω πλέον τὸν ψίθυρον τῶν συνομιλιῶν, δὲν ἀνοίγω τὰ χεῖλην, παρατηρῶ δὲ μετὰ περιεργείας τὴν χλωμὴν φυσιογνωμίαν τοῦ ἀψικρόου τούτου παιδός, ὅστις ταλαντᾶται ἐπὶ τοῦ ἐκ καρτονίου ἵππου του καὶ τοῦ ἀπευθύνω ἐνδιαθέτως τὸ ἐπόμενον λογιόριον:

«Νεαρὲ Αἰμίλιε, καταφρονεῖς τὸ δῶρόν μου. Ἀφοῦ δὲν ἠμπόρεσα νὰ σὲ εὐχαριστήσω, θέλω τούλάχιστον κάτι νὰ σοῦ εὐχρηθῶ. Αἰ εὐχαί εἶνε τὰ πρωτοχρονιάτικα δῶρα τῶν ταλαιπώρων πτωχῶν. Ἴδου δὲ ἡ ἰδική μου εὐχή, ἐκ βάθους ψυχῆς προερχομένη.—Μὴ εἶσαι ἀτολμος εἰς τὸν βίον σου. Ὁ κλεινὸς Ῥωμαῖος, τοῦ ὁποῖου φέρεις τὸ ὄνομα, δὲν εἶχε τὸ ἐλάττωμα τούτου καὶ ἐπῆγε πολὺ ἔμπρός. Ἡ ἀτολία εἶνε ἀμάρτημα θνασίμου. Ἐχει τὴν ἀρχὴν τῆς ὄχι μόνον εἰς νευρικὴν τινα ἀδυναμίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς εἶδος νοσηρῆς μερίμνης περὶ τῆς γνώμης τῶν ἄλλων. Εἰς τὸ βάθος ἐκάστου ἀτόλμου ἀνθρώπου ὑπάρχει χαρακτήρ ὑπερήφανος, τὸσον ἀνησυχῶν περὶ τῶν κρίσεων τῶν ἄλλων δι' αὐτόν, ὥστε ἡ ἀνησυχία αὐτῆ τοῦ ἀφαιρεῖ πᾶσαν ἡρεμίαν πνεύματος καὶ πᾶσαν αὐτοβουλίαν. Οἱ ἀτολμοὶ ἐκτός τοῦ ὅτι ζημιούσιν ἑαυτούς—καὶ εἶμαι φεῦ! εἰς θέσιν νὰ τὸ γνωρίζω—εἶνε ὑπὸ κοινωνικὴν ἐποψίν χαρτίᾳ ἄγραφα. Ἐλλειψὶς αὐτοβουλίας, αἰσθημάτων συμπαιθείας παραλούμενα ὑπὸ ἀνοήτου ἀνθρωπίνης εὐλαθείας, ἐνοχὸς σιγῆ ἔταν εἶνε ἀνάγκη λόγων, ἀνωφελεῖς λόγοι ὅταν εἶνε ἀνάγκη ἔργων. Ἐὰν κατὰ τὴν παροιμίαν ἡ τύχη βοηθῇ τοὺς τολμηροὺς, ἡ ἀτυχία κατ' ἀντίστροφον λόγον, καὶ δικαίως, εἶνε ὁ κληρὸς τῶν ἀτόλμων. Σοῦ εὐχομαι, λοιπὸν, Αἰμίλιε πρῶτως νὰ ἀποκτήσης τὴν ἑτοι-

ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ

μότητα καὶ τὸ θάρρος, τὰ ἀπαιτούμενα ἵνα βαδίσῃς εὐσταθῶς ἐν τῷ βίῳ. Ομιλεῖ ἀγερώχως καὶ μετ' εὐχερείας, βλέπε περὶξ σου ἄνευ δειλίας, ἐκλεγε δὲ καὶ ράπτῃν καλόν, διὰ νὰ μὴ εἶσαι γελοῖος ἐνεκα τῶν φορεμάτων σου. Τίποτε δὲν αὐξάνει τὴν ἀτολίαν ὅσον ἡ συναισθησις· ὅτι εἶνε τις κακῶς ἐνδεδυμένος. Ἐγενήθης εἰς ἐποχὴν ἀμειλικτικῶς θετικῆν, καθ' ἣν ὅσα δὲν γνωρίζουσι νὰ χρησιμοποιήσῃς τοὺς ἀγκῶνας καὶ τὰς πυγμάς, ὅπως ἀνοίξῃς διόδον μεταξὺ τοῦ πλῆθους, κινδυνεύουσι νὰ κατασυντριβῶσιν. Θὰ λάβῃς ἀνάγκην πασῶν τῶν ἀρετῶν, τὰς ὁποίας σοῦ ἐπέσχομαι. Ἄ! ἐὰν ἦτο δυνατόν νὰ ἀρχίσῃ τις ἐκ νέου τὴν ζωὴν του καὶ νὰ προκίση ἑαυτὸν δι' οἰωνόηποτε προτερημάτων κατ' ἀρέσκειαν ἅμα τῇ γεννήσει του, ὡς ἔκαμον ἄλλοτε αἱ Μοῖραι διὰ τοὺς ἀναδεκτοὺς των, θὰ ἐδώρουν εἰς τὸν ἑαυτόν μου τὴν βώμην τοῦ Ἡρακλέους, τὴν σταμυλίαν δέκα δικηγῶρων, τὸ θετικὸν πνεῦμα ἀρχαίου ἐμπόρου καὶ τὴν ἰταμότητα τοῦ δὸν Ζουάν. Τούναντιον δὲν θὰ ἀπέκλειτα ἀπ' ἐμαυτοῦ ὄνειροπόλον φαντασίαν καὶ ρομαντικὰς νευρώσεις καὶ μετροφορσὸν ἀκαίρον. Ἄλλ' εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀνανοσθῇ ἡ ζωὴ μου, ὡς δὲ λέγει καὶ ὁ Παῦλος Ριχτερ, ἴσα—ἴσα περὶ τελευταίας τινὸς ἡμέρας τοῦ Δεκεμβρίου, ἀπὸ νεκροῦ ἐν ἐνεκρώθῃ καὶ τὸ παρελθὸν παρῆλθε.» Δὲν θὰ ἀναζωογονήσω ποτὲ τὰς ἐλπίδας τὰς γεννηθείσας περὶξ τοῦ λίκνου μου, ὡς δὲν θὰ ἀναζωογονήσω ποτὲ τοὺς ἤχους τῶν τυμπάνων, ἅτινα ἀνέκρουον ὑπὸ τὸ παράθυρόν μου, ἐν τῇ μικρῇ ἐπαρχιακῇ πόλει, τὴν ἐωθινὴν συμφωνίαν τῆς πρώτης τοῦ ἔτους. Ὅμοιάζω πρὸς περικλαυμένην ἑμαῶν, ἧτις τόσους δρόμους διέτρεξαν, ὥστε κατήντησεν ἐντελῶς σαθρὰ καὶ κονορτώδης, προσεχῶς δὲ θὰ ριφθῇ ὡς ἄχρηστος εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ ἀμαξοστασίου. Ἀντὶ ὀρθρίων συμφωνιῶν, δὲν ἀκούω πλέον ἐν τῷ μονῆρῃ ἀσύλω μου ἢ τὴν ἀρμονίαν τῶν τελευταίων βόμβων τῆς ἡμέρας, ὅταν ἡ ἡμίχλη ἀνέρχεται ἀπὸ τῆς κοιλάδος, ὅταν ἐπὶ τῶν στεγῶν περιδινούνται οἱ ἑσπερινοὶ ἀτμοὶ καὶ ἀνάπτονται ἐν πρὸς ἐν τὰ φῶτα. Σὺ, Αἰμίλιε, ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ψευδοῦς ἵππου σου ἀρχίζεις τοὺς πρώτους τοῦ βίου δρόμους· διὰ τοῦτο σοῦ εὐχομαι νὰ ἴστασαι στερεῶς ἐπὶ τοῦ ἐφιππίου, πρὸ πάντων δὲ νὰ εἶσαι τολμηρὸς.»

Πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ταῦτα μερμηρίζων κατὰ φρένα εἶχα κάπως γελοῖον τὴν ἐκφρασίαν τοῦ προσώπου, διότι ὁ Αἰμίλιος μὲ παρετήρει μετὰ τῆς αὐθάδους ἐκείνης περιεργείας, μεθ' ἧς τὰ παιδία παρατηροῦσι τοὺς προβεβηκότας τὴν ἡλικίαν καὶ τοὺς πληκτικούς! Ἠγέρθη, ἐχαιρέτισα μετὰ δειλίας δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ, καὶ δι' ἀδεξιῶν ἐλιγμῶν μεταξὺ τῶν διεσπαρμένων παιγνιδίων, τῶν ἐδωλίων καὶ τῶν ἐσθίτων τῶν ἐπισκεπτῶν, ἐξῆλθον διὰ τῆς θύρας, «Γιαννάκης ὅπως πάντα.»

(André Theuriot).

Δ.

Τὸ τμήμα τοῦ χρόνου, ἐν ᾧ σήμερον ἴσταμεθα, δὲν ἔχει καθ' ἑαυτὸ σημασίαν διάφορον παντὸς ἄλλου τμήματος χρόνου. Εἶνε ἀπλόον μικροσκοπικὸν σημεῖον ἐν τῷ ἀπείρῳ τοῦ χρόνου διαστήματι· εἶνε ἀπλῆ σταγὼν ἐν τῷ ἀκατασέτῳ τοῦ χρόνου χειμάρρῳ, ὅστις οὐδέποτε ἴσταται, οὐδὲν γινώσκει θρον. Καὶ ὅμως ἡ ἀρχὴ αὕτη τοῦ νέου ἔτους ἔχει μεγίστην σημασίαν δι' ἡμᾶς τοὺς ἐπὶ γῆς, ὅτινες διὰ τοῦ μέτρου τοῦ χρόνου μετροῦμεν καὶ ἐν αὐτῷ βλέπομεν τὴν ζωὴν ἡμῶν κινουμένην. Τὸ λῆξαν ἔτος εἶνε μέρος τῆς ζωῆς ἡμῶν! Μετὰ τοῦ παρερχομένου χρόνου συνδέονται αἱ ἐλπίδες ἡμῶν καὶ οἱ πόθοι, ἡ χαρὰ καὶ ἡ λύπη, αἱ μέριμναι καὶ οἱ ἀγῶνες. Τὸ λῆξαν ἔτος εἶνε ὡς τις παλαιὸς φίλος, μεθ' οὗ συνεβαδίσσαμεν, καὶ ὅστις συμμετέσχε καὶ τῶν φαιδρῶν καὶ τῶν ἀλγεινῶν ἡμῶν συναισθημάτων. Δὲν δύναμεθα ν' ἀποχωρισθῶμεν αὐτοῦ διὰ παντός χωρὶς νὰ εἴπωμεν εἰς αὐτὸ τὸ ὑστατον *χαιρὸς*. Εἶνε αὕτη ἡ εἰκὼν ἡμῶν.

Ἄλλ' ἐνῶ ἀποχωρίζομεθα τοῦ παλαιῦ, ὑποδεχόμεθα τὸ νέον ἔτος. Αἱ θύραι τοῦ νέου ἔτους διανοίγονται πρὸ ἡμῶν χαιρετίζομεν αὐτὰ. Παλαιὸν καὶ νέον συναντῶνται καὶ τείνουσιν ἀλλήλοισ τὰς χεῖρας. Καὶ τὸ νέον τοῦτο ἔτος πρόκειται μίγμα ἐκ παλαιῦ καὶ νέου, ἐξ ἀναμνήσεων καὶ ἐλπίδων, ἐκ μένοντος καὶ παρερχομένου, ἐκ χαρᾶς καὶ λύπης. Ἰπὸ λύπης κυριευόμεθα, ὅταν, ἐπισκοποῦντες τὸ παρελθόν, ἀναμνησθῶμεν πόσαι προσφιλεῖς ὑπάρξεις συνετάφησαν μετὰ τοῦ λήξαντος ἔτους, πόσα ποθητὰ πρόσωπα εἰς μάτην ἀναζητοῦμεν μεταξὺ ἡμῶν. Ἰπὸ λύπης κυριευόμεθα, ὅταν, ἐπισκοποῦντες τὸ παρελθόν, ἴδωμεν, πόσων ἡμελήσαμεν, πόσας δυνάμεις συνετρέψαμεν, πόσον χρόνον εἰς μάτην καταναλώσαμεν, πόσοι πόθοι ἡμῶν ἔμειναν ἀνεκπλήρωτοι. Ἄλλὰ κατὰ τὸ νέον ἔτος καὶ ὑπὸ ἑτέρου καταλαβανόμεθα αἰσθημάτων, τοῦ τῆς ματαιότητος, ὑπὸ τοῦ αἰσθημάτων, ὅτι βαίνομεν ἐγγύτερον εἰς τὸ ἐπὶ γῆς τέρμα ἡμῶν. Ἐγενόμεθα πρεσβύτεροι κατὰ ἐν ἔτος. Δὲν δύναμεθα νὰ προλάβωμεν τὴν βαθμιαίαν ἐξασθένησιν καὶ κατὰπτωσιν τῶν σωματικῶν δυνάμεων. Βαθμηδὸν τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν ἀμαυροῦται· τὸ αἷμα κυκλοφορεῖ βραδύτερον εἰς τὰς φλέβας ἢ κίνησις τῶν μελῶν γίνεται βαρύτερα· αὐταὶ αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις ἐξασθενοῦσι.

Καὶ ὅμως ἐν τῷ μέσῳ τῆς βαθμιαίας ταύτης ἐξασθενήσεως καὶ καταπτώσεως δυνάμεθα νὰ διατηρῶμεν πάντοτε τὴν νεότητα. Καὶ ὑπάρχει μόνιμος καὶ διαρκὴς νεότης. Ἰπάρχει πτῆσις τοῦ πνεύματος, ἀφ' ἧς οὐδέποτε πρέπει νὰ ἐκπιπώμεν. Ἰπάρχει φαιδρὸν ἐλπίς, ἧτις καὶ τοὺς κροτάφους τοῦ γήρατος περιβάλλει. Ἰπάρχει

νεανική συμμετοχή εις πᾶν ὅτι καλόν και ὠραϊόν, εις πᾶσαν ἀνθρωπίνην χαράν και θλίψιν. Ὑπάρχει ἱερὸς ἐνθουσιασμός ἀείποτε ἀκμαίος. Ὑπάρχει διαρκὴς πρόοδος και ἀνάπτυξις. Ὑπάρχει νεότης οὐδέποτε ἐκπίπτουσα, ἀεὶ δὲ ἐπὶ τὰ πρόσω βαίνουσα.

Νεότης! Ὅποια γλυκεῖα και μαγευτικὴ λέξις! Ὅποιον γόντρον, ὅποιον ἐνθουσιασμόν διεγείρει ἢ ἀπλῆ ἐκφώνησις τῆς λέξεως ταύτης! Τίς δὲν ποθεῖ νὰ εἶνε πάντοτε νέος; Τίς δὲν βλέπει τὴν νεότητα μετ' ἄλλους ψυχῆς ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν παρερχομένην; Και ὅμως ὑπάρχει μόνιμος και διαρκὴς νεότης. Δὲν εἶνε ἀληθὴς νεότης αἱ ἐρυθραὶ παρειαί, αἵτινες τοσοῦτον ταχέως μαραινονται. Δὲν εἶνε ἀληθὴς νεότης ἡ σωματικὴ δύναμις ἢ τὸ σωματικὸν κάλλος, ἀτινα τοσοῦτον εὐκόλως συντρίβονται και ἐκλείπουσι. Δὲν εἶνε ἀληθὴς νεότης τὰ ζωηρὰ κινήματα και αἱ σφοδραὶ ἐπιθυμίαι, ἀτινα ἐν χρόνῳ βραχέϊ καταπίπτουσι και ἐξαφανίζονται. Δὲν εἶνε ἀληθὴς νεότης αἱ αἰσθηταὶ ἀπολαύσεις, ὧν τὸ τέλος εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μεταμέλεια και λύπη.

Ποσάκις νεανίδες και νέοι, οἵτινες ὑπὸ τὴν ταπεινὴν αὐτῆς ὄψιν ἐνόησαν τὴν νεότητα, ἐμαράνθησαν προῶρως και ἐγήρασαν ἐν αὐτῇ τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας αὐτῶν! Οὐδὲν, ἀπολύτως οὐδὲν μαρτυρεῖ τὴν σφριγῶσαν αὐτῶν ἡλικίαν. Πᾶς ἱερὸς ἐνθουσιασμός ἀπέπτη ἀπ' αὐτῶν, πᾶς εὐγενὴς ἀγὼν ἔπαυσε, τὰ πάθη μόνον και τὰ μάταια ὄνειρα και αἱ κεναὶ ἐλπίδες παρέμειναν, ἵνα ἀφαιρέσωσιν ἀπ' αὐτῶν πᾶσαν ζωὴν ἰκμάδα και ἐνωρὶς ρυτιδώσωσι τὸ νεανικὸν αὐτῶν μέτωπον. Ποσάκις τούναντιον γυναῖκες και ἄνδρες προεβηκότες διατηροῦσι τὴν νεότητα τοῦ πνεύματος ἐν πάσῃ αὐτῆς τῇ ζωηρότητι και τῇ δυνάμει!

Ναὶ· δὲν ὑπάρχει γῆρας διὰ τοὺς καλλιεργοῦντας τὴν νεότητα τοῦ πνεύματος. Δὲν γηράσκουσι, διότι διάγουσι βίον, ὃν οὐδ' ὁ πανθαμάτωρ χρόνος δύναται νὰ καταστρέψῃ. Δὲν γηράσκουσι, διότι πίνουσι ἐκ τῆς δροσερᾶς τοῦ πνεύματος πηγῆς, ἐξ ἧς ἀναβλύζει πάντοτε νέα δύναμις και ζωὴ. Δὲν γηράσκουσι, διότι οὐδέποτε ἐλάτρουσαν τὰ εἶδωλα τῆς ματαιότητος και τῶν αἰσθησέων, ἐξ ὧν ἡ παγερὰ πνοὴ τοῦ μαρμαροῦ και τῆς φθίσεως. Δὲν γηράσκουσι, διότι ὑπεράνω πάντων ἔθηκαν πάντοτε τὸ ἀληθὲς και τὸ καλόν.

Ἄλλ' ἡ νεότης τοῦ πνεύματος θὰ ἐξησθῆναι και αὐτὴ τάχιον ἢ βραδύτερον, ἐν περιωρίζετο εἰς τὴν ἀπλὴν μελέτην και καλλιέργειαν τῆς ἐπιστήμης, και τέχνης, τοῦ ἀληθοῦς και καλοῦ. Πρέπει νὰ προστεθῇ εἰς τοῦτο και ὁ ἱερὸς ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ ἐνθουσιασμός, ἡ ἱερὰ ἐκείνη ἀγάπη, ἧτις ἐξευγενίζει τὴν καρδίαν και ἀνοψοῖ αὐτὴν εἰς τὴν πηγὴν παντὸς ἀγαθοῦ. Μόνη ἡ ἱερὰ αὐτὴ ἀγάπη συγκρατεῖ ἡμᾶς ἐς αἰὲ νέους. Μόνη ἡ

ἱερὰ αὐτὴ ἀγάπη δὲν γηράσκει, ὅταν πᾶσαι αἱ λοιπαὶ πνευματικαὶ δυνάμεις ἐξασθενώσιν· ἀποβαίνει τούναντιον σὺν τῷ προῖοντι χρόνῳ γλυκύτερα, καθαριότερα και τελειότερα. Ἡ ἱερὰ αὐτὴ ἀγάπη εἶνε τὸ φῶς τὸ φωτίζον και καθοδηγοῦν τὸν ἄνθρωπον· ἀνευ αὐτῆς και αὐτὸ τὸ ζωηρότατον πνεῦμα ἀποκάνει. Ἡ ἱερὰ αὐτὴ ἀγάπη πληροῖ τὸ πνεῦμα ζωτικῶν χυμῶν· διατηρεῖ τὴν καρδίαν θερμὴν και τὸν ὀφθαλμὸν διαυγῆ. Ἡ ἱερὰ αὐτὴ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς δὲν κλείονται, και ὅταν ἡ ἑσπέρα τοῦ βίου ἐγγίξῃ και ἡ τελευταία νύξ ἐπέρχηται.

Πᾶς τις δύναται νὰ κατέχῃ τὴν διαρκὴ ταύτην νεότητα. Δύναται δὲ νὰ κατέχῃ αὐτὴν, ἐν ἀποδέχεται ὑπερτάτην τινὰ δύναμιν δημιουργήσασαν και ἐφορῶσαν τὰ πάντα· ἐν πιστεύῃ εἰς ἠθικὴν τινὰ τάξιν· ἐν πιστεύῃ εἰς προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀνώτερον τοῦ ἐπὶ γῆς· ἐν πιστεύῃ ὅτι ἡ νίκη εἶνε πάντοτε ὑπὲρ τοῦ καλοῦ, και ὅταν ἠττῶται ἐν τῷ ἀγῶνι ὑπὲρ τοῦ καλοῦ και πᾶσα ἐλπίς φαίνεται ἐγκαταλείπουσα αὐτόν. Δύναται πᾶς τις νὰ κατέχῃ τὴν διαρκὴ νεότητα, ἐν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διατηρῇ τι ὑπέρτερον τῶν διηνηκῶς μεταβαλλομένων πραγμάτων· ἐν ἀκολουθῇ τοὺς αἰωνίους νόμους τοῦ ἀγαθοῦ και τοῦ δικαίου· ἐν ἀναγνωρίζῃ τὴν αἰώνιον ἀλήθειαν τὴν ἐν τῇ συνειδήσει αὐτοῦ μαρτυρουμένην, ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ αὐτῆς· ἐν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ διαφυλάττῃ πίστιν, ἀγάπην και φιλίαν και πᾶν ὅτι ὑπάρχει ὑπέρτερον τῶν ἐπιγείων, ὑπέρτερον τῆς στιγμιαίας λάμπσεως, ὑπέρτερον τῆς κρίσεως τῶν πολλῶν, ὑπέρτερον πάσης ἐπιγείου μεταβολῆς· ἐν ἰδιοποιῆται πᾶν ὅτι γνήσιον ἀνθρώπινον, πᾶν ὅτι ἀποτελεῖ νόμον ἐν πάσῃ ἐποχῇ και ἐν παντὶ λαῷ. Ὅ οὕτω ποιῶν δὲν μαραινεται ἐν χρόνῳ, δὲν γηράσκει.

Ὅστις ὅμως ὡς Θεὸν αὐτοῦ ἔχει τὴν ἕλη· ὅστις οὐδένα ἀποδέχεται προορισμὸν ἀνώτερον και ὑψηλότερον τοῦ ἐπὶ γῆς· ὅστις οὐδένα γινώσκει ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ νόμον ἀνώτερον ἢ τὸ συμφέρον και τὴν ἰδιοτέλειαν και τὸν ἐγωισμόν και τὰς ματαιὰς ὑλικὰς ἀπολαύσεις· ὅστις δὲν ζητεῖ τὸ ἐπ' αὐτῷ ὡς ἄλλος Σαμαρείτης νὰ ἐπιχέρῃ ἔλαιον και οἶνον ἐπὶ τὰς ἠθικὰς και ὑλικὰς πληγὰς τῶν δυστυχῶν· οὗτος μαραινεται ἐν χρόνῳ και γηράσκει. Ναὶ· ἐκεῖνος ζῆ ἀληθῶς, ὅστις δὲν διάγει βίον ἀδρανῆ και μεμονωμένον, δὲν ζῆ μόνον δι' ἑαυτόν, ἀλλ' ἐργάζεται διαρκῶς και ὑπὲρ τῶν ἄλλων, συμμετεῖχε τῆς χαρᾶς και θλίψεως τῶν ἄλλων, ὅστις κατέχεται ὑπὸ τῆς εὐγενοῦς φιλοτιμίας νὰ πράξῃ καλόν τι και μόνιμον, νὰ βοηθήσῃ πάσῃ δυνάμει τοὺς περὶ αὐτόν και νὰ προαγάγῃ αὐτοὺς εἰς τὸ ἀγαθόν. Ὅ τοιοῦτος δὲν μαραινεται ἐν χρόνῳ, δὲν γηράσκει, ἀποβαίνει ἐπὶ μᾶλλον και μᾶλλον ζωηρότερος και εὐθυμότερος, συνδέει τὴν νεότητα μετὰ τοῦ γήρατος, τὴν νεα-

νικὴν φαιδρότητα μετὰ τῆς γεροντικῆς συνέσεως, τὴν παιδικὴν ἀθωότητα και καθαρότητα μετὰ τῆς ἀνδρικῆς θελήσεως και σοβαρότητος. Ὅ τοιοῦτος, ἐνὶ λόγῳ, παραμένει εἰς αἰὲ νέος, κατέχει τὴν μόνιμον και διαρκὴ νεότητα.

Ἐθε τὸ ἀρχόμενον νέον ἔτος νὰ ἐγκαινίσῃ ἐν πάσῃ ἐλληνικῇ καρδίᾳ τὴν διαρκὴ ταύτην και μόνιμον νεότητα, και οὕτω ἀποσοθῆθῃ παρ' ἡμῖν ὁ ἐπαπειλούμενος κίνδυνος τοῦ γήρατος, τοῦ μαρμαροῦ και τῆς φθίσεως.

I. ΜΟΕΚΑΚΗΣ.

ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΕΚ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

(Συνέχεια και τέλος· ἴδε σελ. 810.)

Ἐξ ὧν εἶπομεν ἐν τοῖς προηγουμένοις συμπεραίνομεν, ὅτι ὀδηγοῦμενοι ἐκ τῆς γραφῆς περὶ τῆς πνευματικῆς ποιότητος τοῦ γράφοντος και λαμβάνοντες ἐπικουρον και τὸ ἐξωτερικόν αὐτοῦ παράστημα ἐκ τῆς χειρός, δυνάμεθα εἰς πολλὰς περιστάσεις ν' ἀναπαραστήσωμεν ἐν τῇ φαντασίᾳ ἡμῶν τὴν εἰκόνα τῆς ὅλης αὐτοῦ προσωπικότητος, κατὰ τὴν περίστασιν δὲ ταύτην ἢ ἐπιτυχία ἢ ἀποτυχία και ἢ τελειότης ἢ μὴ τῆς εἰκόνας ἐξαρτᾶται βαθαίως ἐκ τῆς ἰδίας ἡμῶν ἰκανότητος πρὸς τὸ κρίνειν, ἐπεξηγεῖν τοὺς συμβολικοὺς χαρακτῆρας και ἐξ αὐτῶν ἐξάγειν συμπεράσματα.

Οὕτω π.χ. βλέποντες γραφὴν πολυκίνητον, ἐκφράζουσαν δὲ ἰσχυρὰν δύναμιν θελήσεως και δράσεως, ἀναλογιζόμεθα ἀντιχεῖρα μέγαν, ἔχοντα ἰσχυρὰ τὰ σφαιράματα αὐτοῦ, ἦτοι χεῖρα ἰσχυράν, προσφυῆ, πολυκίνητον. Ταιαύτη ὅμως χεῖρ προϋποθέτει ἀνάλογον διάπλασιν ὄλου τοῦ σώματος και δὲν εὐρίσκειται εἰς ἀνθρώπους φθισιῶντας, στενωθώρακας, ἔχοντας στενοὺς τοὺς ὤμους και κεκλιμένον τὸ σῶμα. Ἐὰν δὲ ἡ γραφὴ αὕτη φέρῃ συγχρόνως τοὺς χαρακτῆρας τῆς φιλαρχίας και τῆς ἰκανότητος πρὸς τὸ ἄρχειν και τὴν ἔξιν τοῦ διατάσσειν, δυνάμεθα και νὰ στοιχηματίσωμεν ὅτι ὁ γράφων ἔχει ἀετώδη, γρυπὴν ῥίνα, ὅλα ἢ Φρειδερίκου τοῦ μεγάλου ἢ τούλαχιστον ἀπλῶς κεκαμμένην, οὐδαμῶς δὲ μικρὰν ἢ σιμὴν, πρὸς δὲ τοῦτοις ὅτι ἡ κάτω αὐτοῦ σιαγὼν εἶνε στερεὰ και τελείως ἀνεπτυγμένη (οἷαι π.χ. αἱ τῶν Ρωμαίων αυτοκρατόρων, ἢ τοῦ Ναπολέοντος τοῦ Α'. κ. ἄ.) και ὅτι τὸ βλέμμα τοῦ εἶνε ὀξὺ και στερεόν, προερχόμενον οὐχὶ ἐξ ἀμαυρῶς κυανῶν οὔτε περιπαθῶν μελανῶν ὀφθαλμῶν. Ἐὰν ἡ γραφὴ δεικνύῃ συγχρόνως και ὑπερῆφανον αὐτοσυνειδησίαν, κατ' ἀνάγκην ὁ γράφων ἔχει ὀρθίαν στάσιν τοῦ σώματος και φέρει πάντοτε τὴν κεφαλὴν ὑψηλὰ, ἐὰν δὲ ψυχρότητα και ἰσθησίαν, ἢ κεφαλὴ εἶνε μᾶλλον κεκλιμένη

πρὸς τὰ ὀπίσω, τὰ χεῖλη στερεῶς κεκλεισμένα και τὸ πρόσωπον μικρὸν τι συνοφρωμένον. Αὐταὶ δὲ αἱ ὑποστάσεις τῶν ψυχικῶν διαθέσεων, εἶνε αἱ κυρίως ἀποτυπώμεναι ἐν τῇ γραφῇ, και δὴ πολλῶν περισσώτερον τῶν ἀπὸ τῶν διαθέσεων τούτων ἐκπηγαζουσῶν ἰδιοτήτων και παροδικῶν καταστάσεων τῆς ψυχῆς, αὐταὶ δὲ εἶνε και αἱ παρέχουσαι τὸν χαρακτῆρα εἰς τὴν φυσιογνωμίαν και εἰς τὸ ὄλον παράστημα ἐκάστου ἀνθρώπου.

Ὡς παράδειγμα δὲ τῆς ὀρθότητος τῶν λόγων τούτων ἀναφέρωμεν τὴν ὑπογραφήν Αἰκατερίνης τῆς Β' τῆς Ρωσίας. Ὁ γνωρίζων ἐκ τῆς ἱστορίας τὴν ὑψηλὴν ταύτην και ἐπιβάλλουσαν, σωματώδη γυναῖκα, τὴν ἔχουσαν μέλη τοῦ σώματος σπαργῶντα, δὲν θὰ δυσκολευθῇ ποσῶς νὰ εὕρῃ συμφωνίαν μεγίστην μετὰ τῆς ὑπογραφῆς τῆς και τοῦ ὄγκου τοῦ σώματος.

Τούναντιον γραφὴ πολυκίνητος, διευθυνομένη ὅτε μὲν πρὸς τὰ ἄνω ὅτε δὲ πρὸς τὰ κάτω, ἔχουσα γράμματα ὀξέα, ἀδρά, πλήρη ἰσχύος, πρὸς δὲ τοῦτοις λοξὴ και φέρουσα ἀγρίους συρμούς φαντασιώδεις, ὅλα ἢ ἐξῆς

παντάπασιν δὲν ὑποδεικνύει πρόσωπον φλεγματικόν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀναπαριστᾶναι ἐν τῇ φαντασίᾳ ἡμῶν τὸ παράστημα ποιητοῦ, κινουμένου τῆδε κακίσει ὑπὸ τῆς ἐμπνεύσεως και ψάλλοντος ἀπαισιόδοξους ἰδέας και ἀπελπιστικὰς, ἢ τὸ τοῦ ἐγωιστοῦ καλλιτέχνη, τοῦ τεινοντος ἀκαταπονήτως εἰς πράγματων τοῦ ἰδεώδους. Δὲν ὑποδεικνύει λοιπὸν ἡ γραφὴ αὕτη τὴν εἰκόνα εὐπόρου τινὸς πολιτοῦ, ἔχοντος βραχέα σκέλη, παχὺ σῶμα, πλατείας, σαρκώδεις χεῖρας, κεφαλὴν χονδρὴν, καθήμενην ἐπὶ βραχίος λαίμου και φέρουσαν ὀλίγας, λαμπρῶς ἐκτενισμένας τρίγας, ἀλλ' ἀνθρωπον μᾶλλον λεπτοφυῆ και ἀδύνατον, μακροῦ παραστήματος, ἴσως μελανότριχα, ἔχοντα λεπτὰς ὀφρῦς και εὐρὺ μέτωπον, χεῖρας ἰσχνὰς, νευρώδεις, ζωηρὰς κινήσεις τῶν μελῶν, φέροντα τοὺς δακτύ-

λους διὰ τῶν ἐξηγησιμῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς καὶ διερχόμενον πρὸ ἡμῶν διὰ τυχῆος βήματος, μὲ τὸν πῖλον βαθέως καλωσμένον ἐν τῇ πλήθους ἰδεῶν ἐγκυμονοῦσα κεφαλῇ.

Καὶ ἡ ὀπισθεν δὲ ὑπογραφή τοῦ Α. Δουμά ἀναμιμνήσκει ζωηρῶς εἰς τὸν γνωρίζοντα τὴν προσωπογραφίαν του τὸν σωματιώδη, ἀραβοειδῆ γίγαντα, τὸν ἔχοντα ὅλως ἡμελημένην στάσιν τοῦ σώματος καὶ ἀγρίας κινήσεις τῶν μελῶν αὐτοῦ. Γνωστὸν δὲ ὅτι ὁ Δουμάς, καίπερ ἔχων φαντασίαν ἀχαλίνωτων καὶ πνεῦμα ἀκατέβλητον, εἶχε σῶμα ἀναλόγως πικρὸν καὶ ὑψηλόν.

Μοι Βο

Ἐνταῦθα ἔχομεν τὴν γραφὴν δύο ἀνθρώπων, ὅτινες ὅπως γράφωσι πλατείως καὶ ἀνεξαρτήτως οὕτω ἐμφανίζονται καὶ εἰς τὸν κόσμον, ἀπλοῦντες ἐπὶ τῆς τραπέζης τοὺς ἀγκῶνας (ἰδίως δὲ ὁ πρῶτος, διότι ὁ δεύτερος φαίνεται μάλλον λόγιος) καὶ θταν κἀθηται ἀνοίγοντες τὰ σκέλη. Ἰνα ὅμως ἔχωσι τὰς ἰδιότητας ταύτας ἀνάγκη νὰ ἔχωσιν εὐρὴν θώρακα, μέγα στόμα, πλατείαν κεφαλὴν καὶ φωνὴν ἰσχυράν, ἐτι δὲ καὶ χρήματα ἐν τῷ θυλακίῳ. Ἐνεργητικὴν ὅμως χεῖρα οὐδεὶς ἔχει ἐκ τῶν δύο τούτων κυρίων, οὔτε βλέμματα ὄνειροπόλα, οὔτε μακρὸν καὶ ἰσχυρὸν λαιμόν.

Κ Ν Α

Ἐνταῦθα ἔχομεν γραφὴς ἀντιθέτων χαρακτήρων, δειλῶν, μετριοφρόνων. Τὸ μέσον γράμμα, τὸ πεπαισμένον καὶ συνεσταλαγμένον, ἀνήκει εἰς ἀνθρώπων καταθεβλημένων ὑπὸ τῶν πολλῶν φροντίδων, ἔχοντα δὲ σῶμα μακρὸν καὶ ἰσχυρὸν, μὲ μακρὸν λαιμόν, στενὸν πρόσωπον, ὅστις καθ' ἡμέρας συστέλλει τοὺς ἀγκῶνας καὶ κάμπτει τὰ σκέλη ὑπὸ τὸ κάθισμα, ἐνῶ συγχρόνως κλίνει τὸ σῶμα πρὸς τὰ ἔμπρῳ καὶ ὀμιλεῖ διὰ φωνῆς ἀσθενοῦς, διακοπτομένης ὑπὸ μικρῶς βηχός.

Ἐτεροι γραφικῶς ἔχουσι γράμματα λίαν προμήκη καὶ κάθετα ὑποδεικνύουσι σῶμα ὑψηλόν, στάσεις ὀρθίας καὶ τὰ τοιαῦτα.

Τὰ παραδείγματα ταῦτα, νομίζομεν, ἀρκοῦσιν ὅπως καταδείξωσιν ὅτι ἡ γραφὴ δεικνύει ἡμῖν εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων τὴν τε ἰσωτερικὴν καὶ τὴν ἐξωτερικὴν προσωπικότητα τῶν ἀνθρώπων.

Ἐὰν δ' ἐνίοτε δὲν ἀναλογοῦσιν ἡ ἐξωτερικὴ φυσιογνωμία πρὸς τὸν ἐνδύμυχον πνευματικὸν τοῦ ἀνθρώπου χαρακτήρα, τούτο προέρχεται ἐκ διαφόρων αἰτίων, οἷον ἐπιδράσεων ἐξωτερικῶν, ἀλλαγῆς τοῦ κλίματος καὶ τὰ τοιαῦτα. Οὕτω οἱ βραχυσώμιοι ἄνθρωποι ἐνίοτε φαίνονται ἔχοντες

πολύ περισσότερον πνεῦμα τοῦ μεγέθους τοῦ σώματος των, πολλὰ δὲ μεγάλα σώματα δὲν φαίνονται κατοικοῦμενα ἐπίσης ὑπὸ ἰσομεγέθους μεγάλου πνεύματος, ἐξ οὗ ἴσως προέρχεται καὶ ἡ ἀδεξία καὶ ἀπλαστος στάσις αὐτῶν. Εἰς τὰς περιπτώσεις δὲ ταύτας ἡ γραφὴ θὰ εἶνε σύμφωνος πρὸς τὴν πνευματικὴν καὶ οὐχὶ πρὸς τὴν σωματικὴν τῶν προσώπων τούτων φυσιογνωμίαν.

Ἐὰν δὲ μεμονωμένοι τινὲς περιστάσεις, ἀντιφατικαὶ πρὸς ἀλλήλας, ἄγουσι τινα νὰ ὑποθέσῃ ὅτι τὰ ἀνωτέρω περὶ διαγνώσεως τοῦ χαρακτήρος ἐκ τῆς γραφῆς δὲν ἔχονται ὑποστάσεις, δυνάμεθα νὰ συγκρίνωμεν τούτον πρὸς τὸν ἀσθενῆ, ὅστις ἔνεκα τῆς κακῆς διαγνώσεως ἐνὸς ἰατροῦ ἀπεριρριπτεν ὅλην τὴν ἰατρικὴν ὡς ἀχρηστον ἐπιστήμην. Καὶ ἐνταῦθα δέον ὁ ἀμερόληπτος ἀναγνώστης νὰ μὴ λησμονῇ ὅτι αὐδεὶς κανὼν ἀνευ ἐξαιρέσεως.»

ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ

Ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐλληνικαῖς παροικίαις, οὕτω καὶ ἐν Καθάλλῃ ἡ ἑορτὴ τῆς ἐνηλικιώσεως τοῦ διαδόχου Κωνσταντίνου ἐωρτάσθη ὅσον ἔνεστι λαμπρῶς καὶ ἐνθουσιωδῶς. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ ὁ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ διαμένων καὶ τὰς Μούσας ὅσον καὶ τὸν Ἐμπεδοκλῆον ἐπιτυχῶς θεραπεύων κ. Ἰω. Κωνσταντινίδης, ἀπήγγειλεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀξιόλογον πρὸς τὸν διάδοχον ποίημα, ἐκ τοῦ ὁποίου παραθέτομεν ὧδε τὸ ἐπισημνον ὠραῖον ἀπόσπασμα, δι' οὗ περαίνεται τὸ ποίημα.

Σ. τ. Δ.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΔΙΑΔΟΧΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ

Τὴ καρτερεῖς; Τὴ στέκεσαι, μικρὸ μου Κωνσταντίνε! Δὲν εἶν' ὁ θρόνος σου αὐτὸς ποῦ μένει, αἱ Ἀθήναι. Ἐγχεῖς ξηφτέρια λεθενητὰ χιλιάδες διακόσιαις. Τὴν Ἐλασσῶνα διέβηκες, θὰ γείνουσιν ἄλλαις τόσαις. Κι' ὡς τὸ νὰ μῆγῃς κ' ὡς τὸ νὰ βγῆς τ' Ὀλύμπου τὰ

Χίλιας χιλιάδες θὰ βρεθοῦν μὲ τὰ σπαθιά 'ς τὰ χεῖρια. Σὲ καρτεροῦν 'ς τὴν Ἱππεῖο γίλια καπετανάτα, Καὶ παρεκεί τ' Ἀλέξανδρου τὰ τρομερὰ φουσατά, Ἄπο Μακεδονόπουλα, παιδιὰ ἀνδρειωμένα. Ἄλλον κανένα μὴν ἀκοῦς, μόν' πίστευσε ἐμένα. Θὰ γείνη πύρινη φωτιὰ τὸ κῆμα τοῦ Κανάρη, Κι' εἰς τὰ μπογάζια ὡς σ' εὐρῆ ἀπ' ἔξω καθαλλάρη, Νὰ σοῦ φωτίσῃ γιὰ νὰ μῆγῃς 'ς τὴν παινιμένη Πόλι. — Ἐμπρὸς νὰ ποῦν τὰ χεῖλή σου, κ' ἔτοιμοι εἶνε ὅλοι. Μὲ μὴδ' ἑματιὰ σου φλογερῇ ἡ Κρήτη — ἡ Ἄμαξονα Παῖρνει ἐπάνω μόνῃ τῆς τοῦ Γένους τὸν ἀγῶνα. Γρήγορα ζώσου τὸ σπαθὶ καὶ σέλωσε τὸ ἀτι. Μὴν περιμένεις πλεῖο πολὺ μᾶς μαύρισε τὸ μάτι.

Ὅλγα μας, ποῦχεῖς τ' ὄνομα γλυκὸ ὅσον τὴν Ἑλένη Δὸς τοῦ 'ς τὸ χεῖρὶ τὸ σταυρὸ, Ἐσένα περιμένει. Σὺν μάνα Σπαρτιάτισσα δόσε του τὴν εὐχὴ σου Καὶ πὲς τὸ Ἄν τὴν ἡ ἐπὶ τάνο 'ς τὸ γκαρδιακὸ παιδί σου.

Ιω. Κωνσταντινίδη.

ΑΙΩΝΙΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Πλείστα δσα ἐφευρέθησαν αἰώνια ἡμερολόγια, τὸ παρὸν ὅμως ὅπερ προσφέρω ὑμῖν εἶναι κατ' ἐξοχὴν εὐμετακόμιστον, διότι δύνασθε νὰ διατηρήσητε τούτο εὐκολώτατα ἐν τῷ νῷ ὑμῶν, μηδὲ ὅλως φοβούμενοι ν' ἀπολέσητε αὐτό. Παισῶμαι χρῆσιν πρὸ δεκαετίας τούτου, πάντες δὲ εἰς ὅσους ἐδίδαξα αὐτὸ ὑπερευχαριστήθησαν. Πέποιθα λοιπὸν ὅτι δύναται ἐπίσης νὰ εὐχαριστήσῃ καὶ τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἑστίας.

Τὸ τοιοῦτον ἡμερολόγιον μοὶ ἐπέδειξεν ὁ Ἀζεβίδος ἐπιφανὴς τεχνικὸς ἀποθανὼν πρὸ δεκαετίας. Πειροκισμένος διὰ θαυμασιωτάτης μνήμης ἠδύνατο νὰ πληρώσῃ τὸν ἐγκέφαλόν του ἡμεροληγιῶν, ἀριθμῶν καὶ παντὸς εἶδους πληροφοριῶν. Ἡ ἑκτακτος αὕτη μνήμη δὲν ἦτο φυσικὴ ἀλλ' ἐπίκτητος· ὤφειλετο εἰς τέχνην ἀπομνημονεύσεως ἐφευρεθείσαν ὑπὸ τοῦ φίλου του κ. Α. Παρί.

Ἡμέραν τινα συνεζήτητον καὶ κατηγόρουσιν ἀδικώτατα τὴν ἀπομνημονευτικὴν ταύτην τέχνην. «Λάθε, μ' εἶπε, χάριτην καὶ μολυβδοκόνδυλον, θὰ σὲ διδάξω τὸ ἡμερολόγιον, καὶ ὑπόσχομαι ὅτι δὲν θὰ λησμονήσῃς τούτο καὶ ὅλον τὸν βίον σου! Γράφε!»

Ἰανουάριος,	οὐδέν,	μηδέν.
Φεβρουάριος,	ἀσυμμετρία,	τρία.
Μάρτιος,	φιλοπατρία,	τρία.
Ἀπρίλιος,	παλιγγενεσία,	ἕξ.
Μάιος,	ἀνθισμένα,	ἕνα.
Ἰούνιος,	τέσσαρα,	τέσσαρα.
Ἰούλιος,	βρέξῃ,	ἕξ.
Αὐγουστος,	κρύο,	δύο.
Σεπτέμβριος,	1885,	πέντε.
Ὀκτώβριος,	οὐδέν,	μηδέν.
Νοέμβριος,	πολυουβρία,	τρία.
Δεκεμβριος,	25,	πέντε.

— Τί μ' ὑπαγορεύεις; τί σημαίνουσι πάντα ταῦτα;

— Μὴ ὀργίζου, σ' ὑπηγόρευσα νὰ γράψῃς «Ἰανουάριος, οὐδέν», διότι ὁ Ἰανουάριος εἶναι ὁ μὴν, ἐν ἀρχῇ τοῦ ὁποίου πάντες δοκιμάζουσι τὴν τύχην των χαρτοπαικτούντες, συνηθέστατα ὅμως οἱ πλείστοι μόνον τὴν ἀγρυπνίαν ἀπολαμβάνουσι, καὶ κέρδος οὐδέν. Εἶπον νὰ γράψῃς μηδέν διότι ὁμοιοκαταληκτεῖ μὲ τὸ οὐδέν.

Ὁ Φεβρουάριος ἔχει μόνον 28 ἡμέρας, εἶναι λοιπὸν ὁ μόνος μὴν, εἰς ὃν σχετικῶς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν τῶν λοιπῶν παρατηρεῖται τὰ ἀσυμμετρία. Λοιπὸν «Φεβρουάριος, ἀσυμμετρία, τρία».

Ὁ Μάρτιος δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν μὴν ὁ ἀφιερωμένος τῇ φιλοπατρίᾳ, διότι κατὰ τούτον ὑψώθη ἡ σημαία τῆς ἐλευθερίας κτλ. Λοιπὸν «Μάρτιος, φιλοπατρία — τρία».

Ὁ Ἀπρίλιος εἶναι ὁ μὴν τῶν ψευδῶν, καὶ καθ' ὃν πρέπει κανεὶς νὰ προσέχῃ μὴ ἄλλοις τις

κατορθώσῃ νὰ τὸν παλιῆ. Λοιπὸν «Ἀπρίλιος, παλιγγενεσία».

Ὁ Μάιος εἶναι ὁ μὴν τῶν ἀνθέων πάντα σχεδὸν τότε εἶναι ἀνθισμένα. «Μάιος, ἀνθισμένα, ἕνα».

Ὁ Ἰούνιος εἶναι ὁ μὴν τοῦ θερισμοῦ, ἐργασίας ἐπιπόνου, ἕκαστος γεωργὸς πρέπει νὰ ἐργάζεται κατὰ τὸ κοινῶς λεγόμενον μὲ τὰ τέσσαρα. «Ἰούνιος, τέσσαρα, τέσσαρα.»

Ὁ Ἰούλιος εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν θερμὸς μὴν καθ' ὃν σπανιώτατα πρέπει ν' ἀναμένῃ τις ὅτι θὰ βρέξῃ.

Λοιπὸν «Ἰούλιος, βρέξῃ, ἕξ.»

Κατὰ τὸν Αὐγουστον ἄρχονται αἱ πρῶται βροχαὶ καὶ μετὰ τὰς θερμὰς νύκτας τοῦ Ἰουλίου ἄρχεται τις αἰσθανόμενος τὸ πρῶτο κρύο. «Αὐγουστος, κρύο, δύο.»

— Ἀλλὰ, εἶπον αὐτῷ, πάντα ταῦτα τὰ ὁποῖα μοὶ διηγείσαι εἶναι ἐντελῶς ἀνόητα.

— Καλλίτερον, σοὶ λέγω ὅτι δὲν θὰ τὰ λησμονήσῃς ποτέ· ἀλλ' ἔφευ με νὰ τελειώσω.

Ὁ Σεπτέμβριος διὰ τοὺς νεωτέρους ἡμᾶς Ἕλληνας πολλὰς περιέχει ἀναμνήσεις, κατ' αὐτὸν ἀπενεμήθη τῷ τόπῳ τὸ Σύνταγμα, ἀλλὰ κυρίως ὁ Σεπτέμβριος τοῦ 1885 καθ' ὃν συνέβη τὸ πραξικοπήμα τῶν Βουλγάρων καὶ ἐκλήθη ἡ ἐπιστρατεία καὶ ἐπηκολούθησαν τσοαῦτα, οὐδέποτε θέλει λησμονηθῆ. Διὰ τοῦτο «Σεπτέμβριος 1885, πέντε.»

Κατὰ τὸν Ὀκτώβριον πᾶσαι αἱ εἰσοδεῖαι συμπληροῦνται, καὶ οὐδὲν μένει πλέον εἰς τοὺς ἄγρους. Λοιπὸν «Ὀκτώβριος, οὐδέν, μηδέν.»

Ὁ Νοέμβριος εἶναι ὁ μὴν καθ' ὃν σχεδὸν πάντοτε ἐπικρατεῖ πολυουβρία:— «Νοέμβριος, πολυουβρία, τρία.»

Ὁ Δεκέμβριος εἶναι ὁ μὴν τῶν ἐορτῶν, καὶ πάντες ἐν ταῖς οἰκογενεαῖς μικροὶ τε καὶ μεγάλοι ἀναμένουσι μετὰ χαρᾶς νὰ φθάσῃ ἡ 25 Δεκεμβρίου καὶ ἐορτάσωσι τὰ Χριστούγεννα. «Δεκέμβριος, 25, πέντε.»

Γνωρίζων ταῦτα, — ἀφοῦ δ' ἀνεγνώσῃς δις καὶ τρίς, οὐδέποτε θὰ τὰ λησμονήσῃς — ἡξεύρεις τὸ ἡμερολόγιον, τοῦλάχιστον τοῦ τρέχοντος ἔτους. Ἰδοὺ πῶς πρέπει νὰ ἐργασθῇς.

Ἡ ἐβδομάς ὡς γνωστὸν ἔχει ἡμέρας ἑπτὰ, ἀρχίζει διὰ τῆς δευτέρας ἣν σημειοῦμεν διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 1, ἡ τρίτη φέρει τὸν ἀριθμὸν 2 καὶ οὕτω καθ' ἕξῃς.

Πρέπει νὰ ἐνθυμήσῃς, θέλω δὲ σὲ διδάξῃ πῶς, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἀρχεται τὸ ἔτος.

Κατὰ τὸ 1887 ἀρχίζει πῆμπτῃν (δηλ. 4ην ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος). Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ 4 ἀφαιρέσον μιαν μονάδα, μένει 3. Ὁ ἀριθμὸς 3 εἶναι ὁ τοῦ ἔτους 1887, ὁ ἀριθμὸς δ' οὗτος λαμβάνεται ὡς βᾶσις τοῦ ὑπολογισμοῦ.

Τούτου τεθέντος, ὑποθέτω ὅτι ποθεῖται μᾶθῃς ποίαν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος θὰ τύχῃ ἡ ἑορτὴ

τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἡ 25 Μαρτίου. Πρὸς τοῦτο κάμνεις τὴν ἐξῆς πρόσθεσιν:

Ζητεῖται νὰ εὐρεθῇ τοῦ Μαρτίου ἡ	25.
Μάρτιος, φιλοπατρία, τρία.....	3.
ἀριθμὸς τοῦ ἔτους.....	3.
τὸ ὅλον	31.

Ἐκ τοῦ ἀθροίσματος τούτου δεόν νὰ ἀφαιρῆται πάντοτε τὸ μεγαλύτερον πολλαπλάσιον τοῦ 7. Ἐπομένως ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀφαιρούμεν 28, μένει 3. Ὁ ἀριθμὸς 3 ὡς εἶπομεν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν Τετάρτην τῆς ἑβδομάδας. Ἄρα ἡ 25 Μαρτίου θὰ εἶναι Τετάρτη.

Καὶ ἕτερον παράδειγμα. Ζητεῖται ἡ 15 αὐγούστου εἰς ποίαν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδας θὰ τύχη:

αἰτούμενον.....	15.
Αὐγούστος, κρῦσ—δύο....	2.
ἀριθμὸς ἔτους.....	3.
	20.

ἀφαιρούμεν τὸ μεγαλύτερον πολλαπλάσιον τοῦ 7 ἥτοι 2X7=	14
	6

Ἄρα ἕκτην ἡμέραν ἦτοι Σάββατον.

Ἄνοιξε τὸ ἡμερολόγιόν σου καὶ θὰ πεισθῆς, ὅτι ἐνθυμούμενος τὰς ἀνοήτους 12 φράσεις τοῦ διδάκτορος Ἀζεβέδου δύνασαι νὰ εὐρῆς πάσας τὰς ἡμερομηνίας τοῦ ἔτους. Δύσκολον μόνον εἶναι νὰ εὐρῆς τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἀρχεται τὸ ἔτος, ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου ἡ ἀπομνημονευτικὴ τέχνη ἐφρόντισε καὶ προσεχῶς θὰ σ' ὑποδείξω τρόπον.

(Ἐκ τῆς «Nature».)

N. X. A.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

Ἐκ τῆς τελευταίας ἡμέρας τοῦ γηραιοῦ στρατάρχου Μόλτκε ὀρμηθεῖσαι αἱ γερμανικαὶ ἐφημερίδες δημοσιεύουσι διάφορα περὶ αὐτοῦ ἀνέκδοτα, ἃν εἴνε καὶ τὸ ἐξῆς. Καίτοι δυνατὸς καπνιστῆς ὁ Μόλτκε εἶνε ὅμως γέρον ὑγιέστατος· εἶνε ἀκριβῶς 87 ἐτῶν, μάλιστα δὲ φαίνεται ἐξηκοντούτης. Ἀγαπᾷ δὲ καθ' ἐξοχὴν τὰ καλὰ σιγάρκα (πούρα) καὶ ἐνεκα τούτου τοῦ πάθους ὅπερ εἶνε γνωστὸν εἰς τοὺς Γερμανοὺς συνεπέρανε ποτὲ ὁ Βίσμαρκ ὅτι ἡ ἔκθεσις τῆς μάχης θὰ εἶνε ὑπὲρ τῶν Γερμανῶν. Ὅτε δηλαδὴ, διαρκούντος τοῦ πολέμου πρὸς τὴν Αὐστρίαν, κατὰ τὴν κρίσιν ἐκείνην ἡμέραν τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1866, ἐκυμαίνεται ἐπὶ πολλὰς ὥρας ἡ ἔκθεσις τῆς μάχης, ὁ Βίσμαρκ ἀπορῶν καὶ τραυόμενος ὑπὸ ἐσωτερικῆς ἀνησυχίας προσήλθεν ἐριπτος εἰς τὸν Μόλτκε, ὅστις ἀτάραχος ἐθεάρεται σιωπηλῶς τὴν μάχην ἐριπτος. Ὁ Βίσμαρκ δὲν ἐτόλμησε ποσῶς νὰ συνάψῃ μετ' αὐτοῦ ὁμιλίαν, ἀλλ' ἐνθυμηθεὶς ὅτι εἶχεν εἰσέτι δύο σιγάρκα ἐν τῇ σιγαροθήκῃ του, ἐν καλῶν καὶ ἐν ὑποδεστέρας ποιότητος, προσέφερεν αὐτῇν χωρὶς νὰ εἴπῃ λέξιν εἰς τὸν ἀρχι-

στράτηγον. Ὁ Μόλτκε ἐπίσης χωρὶς νὰ εἴπῃ λέξιν ἔλαβε τὴν σιγαροθήκην, παρατήρησε καλῶς τὰ δύο σιγάρκα καὶ ἐξέλεξε τὸ καλλίτερον. Τοῦτο ἤρκεσεν εἰς τὸν Βίσμαρκ· ἔστρεψε τὸ ἄλογον καὶ ἐπανήλθεν εὐχαριστημένος εἰς τὴν θέσιν· ἀδίδτι, εἶπε καθ' ἐαυτὸν, ἀφοῦ ὁ Μόλτκε εἶχε τὴν ἀτάραξιν ψυχῆς, ὥστε νὰ σκεθῇ νὰ ἐκλέξῃ τὸ καλλίτερον σιγάρκον, ἡ μάχη θὰ περαινῇ καλᾶ.»

Στατιστικὴ τηλεγραφικῶν γραμμῶν. Αἱ ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχουσαι τηλεγραφικαὶ γραμμαὶ μέχρι τέλους τοῦ παρελθόντος ἔτους 1885 εἶχον μήκος 6,293 χιλιομέτρων. Τὰ δι' αὐτῶν διαβιβασθέντα ἐσωτερικὰ τηλεγραφήματα κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀνῆλθον εἰς 554,556. Πρὸς τοῦτους ἐλήφθησαν δι' αὐτῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ 60,933 τηλεγραφήματα, ἀπεστάλθησαν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν 58,104 καὶ διηλθον ἀπλῶς διὰ τῶν ἐλληνικῶν γραμμῶν, ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ προερχόμενα, 62,954. Τὰ ἐπίσημα τηλεγραφήματα, κατὰ τὸ ἔτος 1885, ἀνῆλθον εἰς 8,686. Ὡστε ὁ ὅλικός ἀριθμὸς τῶν διαβιβασθέντων τηλεγραφημάτων ἀνέρχεται εἰς 735,233, ἐξ ὧν εἰσεπράχθησαν δραχμαὶ 1,065,809.

Κατὰ τὴν γενεμένην ἐσχάτως ἐπίσημον ἀπογραφὴν τῶν ἐν Ἑλλάδι μονῶν, αἱ ἐν ἑκκλησίᾳ τῆς Κράται ὑπάρχουσαι τοιαῦται εἰσὶν 195, ἐξ ὧν 186 μὲν δι' ἄνδρας, 9 δὲ διὰ γυναῖκας. Ἐν ταῖς μοναῖς ταύταις διατιῶνται 1936 πρόσωπα, ἐξ ὧν 1720 εἰσὶν ἄνδρες καὶ 219 γυναῖκες· εἰς τοῦτους προσθετοὶ καὶ οἱ δέκμοι, ἀνερχόμενοι ἐν συνόλῳ εἰς 714, διαμετρεμένοι δὲ κατὰ φύλον εἰς 642 ἄρρενας καὶ 72 θήλειαι. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ὑπηρεταὶ ἐν ταῖς μοναῖς, ἀνερχόμενοι ἐν ὅλῳ εἰς 943 ψυχάς. Ὡστε ἐν ταῖς εὐαγείαις τούτοις οἰκίαις διατιῶνται ἐν ὅλῳ 3596 ἄτομα.

Ὁ διάσημος Ῥωμαῖος στρατηγὸς Παῦλος Αἰμίλιος ἀπέπεμψε τὴν σύζυγόν του Παυρίαν, καίτοι ὁ ἐξ αὐτῆς γάμος ὑπῆρξε καλλιτεχνότατος, διότι αὐτὴ ἦν ἡ τεκοῦσα αὐτῶν τῶν κλεινότερων Σκηπίωνων καὶ τῶν Φάβιων Μάξιμων. Οἱ φίλοι τοῦ Παύλου Αἰμιλίου ἐκίχον αὐτὸν διὰ τοῦτο, ἐρωτῶντες αὐτὸν διατὶ ἀπεδίωξε τὴν γυναῖκά του, ἀφοῦ καὶ αἰσφρων καὶ εὐμορφος καὶ παιδοποιὸς ἦτο· Ὁ δὲ Παῦλος Αἰμίλιος προτείνων τὸ ὑπόδημα (ὅπερ οἱ Ῥωμαῖοι κάλλιον καλοῦσιν) εἶπεν· «Δὲν εἶνε εὐπρεπὲς τοῦτο; νεουργές; ἀλλὰ ποῖα; ἐξ ἡμῶν γνωρίζει ἐάν ὀλιβεῖ που τὸν πόδα μου;»

Ἐσχάτως ὁ κλεινὸς Παστέρ μετέβη εἰς Βορδέγερων τῆς Ἰταλίας, ἵνα ζητήσῃ ἀνάπαυλα ἀπὸ τῶν κοματηρῶν αὐτοῦ ἀσχυλιῶν. Ὁ δήμαρχος τῆς Βορδέγερως καὶ ὁ ἐπαρχος, τῇ ἐπιτολῇ τῆς κυβερνήσεως, ἐδεξιώθησαν αὐτὸν μετ' ἐξαιρετικῶν τιμῶν. Διὸ ὁ Παστέρ μειδιῶν εἶπε· «Μὲ δέχθετε ὡς ἡγεμόνα... Ἀλλὰ μήπως δὲν ἡγεμονεύετε ἐν τῇ ἐπιστήμῃ; ἀπήντησεν ἐτοίμως ὁ δήμαρχος.